Die Hervormer

REDAKTEUR: DS. JOH. DREYER, Greylingstraat 1, Potchefstroom

REDAKSIEKOMMISSIE: Ds. T. F. J. DREYER, Prof. Dr. S. ENGELBRECHT, Prof. Dr. B. GEMSER J. VAN MELLE.

Die blad verskyn op die laaste Woensdag van elke maand. Stukke vir publikasie moet die Redakteur veertien dae tevore bereik. — **Aan die Administrateur van die Kerk, die Heer J. H. H. Janson, Bus 19, Dullstroom,** moet gestuur word: 2/6 intekengelde per jaar; geboorte-, verlowings-, trou- en doodberigte teen 5/- per 50 woorde **vooruitbetaalbaar;** adresveranderinge vermeld sowel ou- as nuwe adres.

JAARGANG XXVIII PRETORIA, 28 DESEMBER 1938 Prys 2/6 No. 46

KERKVERENIGING.

In die afgelope jaar of twee het daar al 'n paar stemme opgegaan ten gunste van 'n vereniging tussen die drie Hollandse Kerke in Suid-Afrika. Verlede jaar het ds. J. V. Coetzee, die redakteur van „Die Kerkblad", die offisiële orgaan van die Geref. Kerk in Suid-Afrika, 'n reeks artikels geskryf oor „Die Staat waarvan ons burgers is", as titel. Daarin het hy die vraag gestel wat 'n moontlike vereniging tussen genoemde drie kerke in die weg staan. Hy het nogal baie fout gevind by die Ned. Geref. en by die Hervormde Kerk. Die redakteur van die „Kerkbode" het op daardie reeks van artikels nie gereageer nie, maar het net geskryf dat hy sy kerk nie in die karikatuur-tekening van „Die Kerkblad" herken nie.

In ons eie orgaan het ons daarop geantwoord. Die slot-akkoord van die artikels was, dat die gewenste gees vir kerkvereniging nie aanwesig is nie as die redakteur van „Die Kerkblad" net fout vind by ander en nie saam wil bely: Ons het almal gesondig nie.

Hierdie jaar kom die roepstemme vir kerkvereniging weer van 'n ander kant, nl. van die kant van die Ned. Geref. Kerk van die Kaap en van die Ned. Herv. of Geref. Kerk van Transvaal. Die simboliese ossewa-trek was en is die aanleiding daartoe. Die eerste begeerte vir kerkvereniging is uitgespreek met die besoek van die ossewaens op Oudtshoorn. In die September-uitgawe van „Die Gereformeerde Vaandel" het prof. Lategan oor daardie begeerte, op Oudtshoorn uitgespreek, verder bedui. Hy noem dit „'n mooie en kostelike gedagte", „'n skone droombeeld om te verwesenlik".

Hier het dit nie geëindig nie, want volgens die dagblaaie het mnr. H. J. Klopper, die leier van die simboliese ossewa-trek, sowel as ds. W. Nicol, die moderator van die Ned. Herv. of Geref. Kerk van Transvaal, met die besoek van die waens op Boksburg op 8 Desember l.l. hierdie begeerte tot kerkvereniging herhaal.

Die eerste wat hier opval is, dat die begeerte tot vereniging nie by ons kerk nie, maar by ons susterkerke bestaan, terwyl sommige van daardie selfde susterkerke ons Herv. Kerk nog nie eens offisieel as susterkerk erken het nie, en tog wil hulle verenig. Ons mense, die enkele uitsonderinge daar gelaat, begeer Kerkvereniging dan ook nie. Ons het daar genoeg van gehad met die mislukte vereniging van 1885. Ons het daardie s.g. vereniging met die onaangenaamheid en twis, met die vyandskap en hofsake en wat dies meer sy, nog nie vergeet nie. Ons wens geen herhaling daarvan te hê nie.

INHOUD

Kerkvereniging.
Oordenking. Offisieel.
Kerklike Berigte.
Kerklike toestande onder die Voortrekkers ten Weste van die Drakensberge.
Die Taktiek van Moskou.
Kollekte ten bate van die Teologiese opleiding.
Oordenking — J. van Melle.
Gedachten naar boven.
Die jongste terreur-dade van die Sowjet-organisasie.
De Duitse Kerkstrijd.
Korrespondensie.
Kolporteurs.

Neem **GEEN KANSE**

Met **U OË** Nie

Maar Neem

DIE KANS — Nou

MET DIE GELEENTHEID
VAN DIE EEUFEES

J.L.
SAKS
F.B.O.A.

Kom besoek die welbekende oogkundige vir die beste brille wat oogkundige kennis kan aanbied.

Let Wel: **Andries Straat 236**
regoor die D.B. Basaar Pretoria.

ROOM.

BOERE! BOERE!
Stuur julle Room na die

OU TRANSVAAL KOELKAMERS

wat al 34 jaar staande is en wees versekerd van eerlik en opregte behandeling.

Transvaal Koelkamers,
9 Jacob Mare Straat, Pretoria. Bus 448.

Nederlandse Brand Assuransie Maatskappy
„De Salamander" van Amsterdam.

Spesiale verlaagde tarief vir Kerk Eiendomme. — 1/3 per £100 vir één jaar. 5/- per £100 vir vyf jaar. Alle skade veroorsaak deur Weerlig, gedek, ook al is daar nie brand nie.

Pretoria, P.K. Bus 733. 29 Kerkplein.
TAYLOR & GEERLING, Hoofagente.

Die s.g. vereniging van 1885 het geen onverdeelde seën met sig meegebring nie. Die Kerk van die Voortrekkers, nl. die Ned. Hervormde Kerk, wat ons vaders met hulle saam uit die Kaap gebring het, en alles waarvoor daardie Kerk gestaan het, is lam geslaan. Die „Stellenboschse gees", waarmee ons vaders bedoel het, die metodisme en die Engelse gees deur die Skotse predikante in die Kerk gebring en alles wat daarmee saamhang, het deur die vereniging van 1885 baie veld gewin. Die Engels-gesinde Kapenaars van dié tyd, sowel as andere wat die Kaapse gees ingedrink het, predikante — o. a. di. Frans Lion Cachet, Andrew Murray, Jooste, Bosman — sowel as lede, het al meer en meer seggenskap en invloed in die S.A. Republiek gekry en meegehelp om die Transvaalse bevolking van sy geestesgoedere los te wikkel. Hulle het gehelp om die aanknopingspunte met Nederland sowel kultureel as godsdienstig, te verbreek en het 'n nuwe oriëntasie na Engeland en Skotland help bewerkstellig, waardeur ons volk van sy eiegoed vervreem is. Toe die Hervormde Kerk opgekom het vir die Hollandse gees is hy spottend die Hollanderkerk genoem. Die Herv. Kerk het hom egter daarvoor nie geskaam nie.

Die Hervormde Kerk wil homself bly. Hy wil geen vreemde gees nie, maar wil die gees van die voorgeslag bestendig en trou bly aan sy verlede. En daarom geen kerkvereniging nie, wat tog maar hierop neerkom, dat die verskilpunte verdoesel moet word en dat die Herv. Kerk deur sy grotere suster opgeneem moet word, en met sy ideale, met sy gees en karakter moet verdwyn, tot skade van ons volk.

Ons begeer geen organisatoriese vereniging nie. Die idee van 'n groot Boerekerk is, oppervlakkig gesien, netsoos die idee van 'n groot Duitse Rykskerk, aanloklik vir baie. maar dit het sy nadele. Verskeidenheid ook op godsdienstig gebied is so kwaad nog nie. Eenheid in die geloof in Jesus Christus is vir ons van groter belang as 'n uiterlike, geforseerde, georganiseerde vereniging.

Ons sien die drie Hollandse kerke in Suid-Afrika as drie susters, dogters van dieselfde moeder, nl. die ou Kaapse Kerk en kleindogters van dieselfde grootmoeder, die Hervormde Kerk van Nederland. Hulle is uit dieselfde huis (Calvinisties), het dieselfde opvoeding (dieselfde belydenisskrifte) ontvang, maar is tog nie in alles presies dieselfde nie. Hulle verskeidenheid is geen gebrek nie, maar wins. Hulle verskil wel onderling, maar in die groot dinge is hulle een, kinders van dieselfde hemelse Vader. Daar is wel soms onenigheid onder hulle, soos dit maar met susters gebeur, maar tog het hulle mekaar lief. Die beste vir aldrie is om met vrede langs mekaar as bure te lewe en mekaar in die lewe aan te vul en nie om in een huis saam gedwing te word nie. Laat die penne tussen die drie erwe duidelik sigbaar wees en laat die drade goedgespan wees en die hekke in orde. Maar span die drade nie te hoog nie en draai die hekke nie vas nie. Ontken mekaar se bestaan nie, gun die jongste suster, die Ned. Herv. of Geref., dat sy die grootste is, maar gun ook die kleiner suster, die Ned. Hervormde, dat sy die oudste is.

DIE KERK-ALMANAK VAN 1939.

Met hierdie 39ste uitgawe van die bekende Almanak van die Hervormde Kerk kan ons die redakteur daarvan hartlik gelukwens. Prof. Engelbrecht is, wat hierdie werk betref, die regte man op die regte plek. Hy weet om sy groot kennis van die Suid-Afrikaanse geskiedenis, sy diepe kennis van belangrike en onbelangrike figure uit die ou tyd, met hulle afkoms en familieregister, so te gebruik dat daardeur die Almanak belangrik word en elke jaar iets interessants oplewer vir die baie lesers daarvan, binne sowel as buite die Hervormde Kerk. Waar hy altyd al die interessante fotos en anekdotes uit die outyd kry, is vir meer as een van ons 'n raaisel. Vergelyk maar net die mooi en belangrike artikel uit sy pen in hierdie uitgawe: „Die onafhanklikheid van die Kerk teenoor die staat deur ds. D. van der Hoff gehandhaaf". Die laat ons 'n goeie kyk kry in die verhouding

POSBUS 491 FOON 922
PRETORIA PRETORIA

GEBRS. GOODMAN
BEPERK

EERSTEKLAS SNYERS
EN UITRUSTERS
Langsaan Oom Paul se ou woonhuis.

MANELPAKKE, vanaf £3.10.0
SNYERSMANELPAKKE, die allerbeste £7.10.0
(Skryf om monsters.)
SWART HOEDE ...... 6/6 en 15/- posvry.
WIT HEMDE vir kerksdrag ...... 5/6 en 7/6
WIT HARDEBOORDJIES, elk 1/-
WIT DASSIES, elk ...... 9d.
KHAKIHEMDE VIR MANS, 3/11, 4/6 en 5/6 posvry.
DONKER GRYS EN KHAKI-KLEUR WERKSBROEKE vir mans ...... 8/6 posvry
SWART GLACE KID EN PATENTLEER SKOENE vir mans, posvry 10/6
GESTREEPTE INGENIEURSHEMDE vir mans, posvry 4/6
SWART EN MARINE-BLOU PAKKE KLERE vir mans (3 stukke) £2.10.0
MANS GRYS WORSTED FLANNEL BROEKE Posvry ...... 12/6, 17/6 en 19/6
50 MANS SWART BROEKE VIR KERKSDRA, die allerbeste — net die 50 — teen ...... 17/6 posvry
MANS GESTREEPTE HEMDE met twee los boortjes, posvry 6/6
50 PAKKE MANS KLERE. Voorheen was die pakke £3.19.6, nou vir £2.19.6, die aller- [illegible] Skryf om monsters.

MANS KHAKI KORT BROEKE, 5/6 posvry.
MANS KHAKI BROEKE, die allerbeste, 8/6 en 9/6 posvry.

GEBRS. GOODMAN
BEPERK

Kerkstraat-Wes 78/80 — Pretoria
POSBUS 491 FOON 922

tussen kerk en staat 'n kleine honderd jaar gelede.

Lesenswaardig is ook die pragtige toespraak, gelewer met die hoeksteenlegging van die kerkgebou of Chrissiesmeer deur ouderling F. G. Joubert, wat as generaal naam gemaak het met die slag van Bronkhorstspruit gedurende die eerste Vryheidsoorlog. Uit die toespraak blyk dat hy nie alleen 'n generaal, maar ook 'n ouderling duisend was.

Met belangstelling sal al die lesers van die Almanak, veral die nog lewende mede krygsgevangenes van wyle ds. Goddefroy, sy „Verbode Preek" lees, wat getuig van die vuur en bekwaamheid waarmee hierdie „Stryder van God" die woord verkondig het.

Dit is goed dat sulke figure soos kommandant van Dam, watter figure vinnig van die toneel verdwyn, ons hulle wederwaardighede meedeel. Kommandant van Dam was jarelank ouderling en voorleser van die hervormde gemeente van Potchefstroom, hy het gedien as kommissaris van Polisie in die Republiek se dae en as kommandant van Polisie na die tweede Vryheidsoorlog. Die ervaringe wat hy in hierdie betrekkings van die lewe opgedoen het is wetenswaardig, soos sy artikel getuig.

Die Statistieke.

Die statistieke openbaar tot op sekere hoogte die groei van die kerk. Opvallend is dit dat, weëns die trek na die stede, die plattelandse gemeentes oor die geheel geneem byna nie meer groei nie, terwyl sommige stadsgemeentes vinnig uitbrei, soos Johannesburg, Noordelik Pretoria, Germiston e. a. Sowel op die Oos-Rand as in Rand Sentraal het die getal van ons lidmate in die afgelope tien jaar met honderd persent vermeerder. Op die Oos-Rand was daar 10 jaar gelede twee gemeentes, nou is daar vier. In die Rand Sentraal was daar een gemeente, nou is daar 5.

Onbegryplik is dit dat volgens die opgawes in die Almanak daar geen groei op die Wes-Rand was nie. Tien jaar gelede was daar net een gemeente met 1113 lede, nou is daar nog maar net een gemeente met 1195 lede. Dus geen groei in 10 jaar nie. Waarom nie? Verwag die kerkraad van Krugersdorp, ons stel hierdie vraag in alle liefde, miskien teveel van die een leraar vir die hele Wes-Rand?

Tien jaar gelede is ons gemeentes bedien deur 16 predikante en was daar drie professore. Nou is daar 38 predikante en vier professore met een senior lektor.

In 1929 was daar 56 gemeentes, nou 87.

Die Hoof van die Kerk die eer en die dank vir die groei.

Joh. Dreyer.

Oordenking

EBENHAESER.

„Tot hiertoe het die Here ons gehelp."
1 Sam. 7: 12. Sing: Ps. 74:2, 12, 18; Ps. 105:3, 24; Ges. 171: 9, 10, 11.

Ebenhaeser het vir Israel twee betekenisse gehad: Nederlag en Oorwinning. Eers smadelik verslaan en verneder; toe roemryk gered en verhef. Die nederlaag is deur Samuel voorspel aan die huis van Eli. Die Priesterrigter het grootliks deur sy verkeerde sagmoedigheid en toegeeflikheid bygedra tot die godsdienstige en maatskaplike verval en ontaarding van die volk. Hy het die slegte voorbeeld van sy seuns nie „streng bestraf nie". Die offerdiens was 'n karikatuur; die oordeel kon nie uitbly nie.

Toe die aartsvyande van Israel, n.l. die Filistyne, dan optrek om die ontaarde volk die genadeslag van nasionale bestaan toe te dien, het die volk sonder behoorlike organisasie, raad en leiding in oormoed die swaard gegryp en die stryd aangeknoop. In die eerste ontmoeting is Israel verslaan. Die volk kla: Waarom het die Here ons vandag voor die Filistyne verslaan? (1 Sam. 4:3.) As noodmiddel word besluit om die Ark van die verbond te gaan ophaal. Daar word die Heilige uit sy heilige plek gedra en gestel te midde van onheilige krygsgewoel; nie omring deur geheiligde priesters nie, maar deur onheilige stryders met onheilige bedoelings.

So sien die Filistyne daardie daad aan dat dit nou die stryd is van die een afgod teen die ander. Deur hierdie daad het Israel homself verlaag tot die heidendom op gelyke voet met die afgodsdienaar, die Filistyne. Nou is die Ark nie meer die verbondsteken nie, maar 'n gewone stuk sittimhout, want God het gewyk van tussen die Cheribim, wat nou ook maar beelde is en g'n lewende inspirasie van aanbidding meer dra nie.

Na 'n tyd van omswerwing kom die Ark terug in bewaring op Kirjat-Jearim onder 'n vorm van priesterlike sorg. Dan gaan nog twintig jaar verby. Dan is Israel eendragtig in sy weeklaag agter die Here aan. Dan is dit tyd vir Samuel, wat aan die eerste kryg nie deelgeneem het nie, om sy stem te verhef. Hy maan aan tot bekering, tot wegdoen van vreemde Gode, tot reiniging. Dit was 'n aangrypende oomblik toe die volk in 'n magtige nasionale vergadering bymekaarkom; daar was nie opgestoke vaandels of krygsgesang en swaardgeknetter nie, maar . . . boete en belydenis. Daar is groot dinge in die lewe van 'n volk; groot dade, groot manne, groot dae. Maar om 'n hele volk te sien ween en sonde bely? Dit was die Genade wat groot was en toe was die redding en grootmaking ook naby. Die vyand sien die volksvergadering en beskou dit as opstand en besluit om dit te demp. Nou gryp Israel nie in oormoed die swaard nie, maar roep in vrees tot Samuel om by die Here te pleit om sterkte. Bewussyn van eie swakheid is die gewenste aanknopingspunt met Gods sterkte, want Sy krag word in swakheid volbring. Daarom moes Israel die oorwinning behaal . . . nee, nie Israel nie: want soos Israel eers „voor die aangesig van die Filistyne — deur die Here — verslaan was," só is die Filistyne nou „voor die aangesig van Israel" verslaan. God het die stryd gevoer en gelewer. Israel het net die verslane vyand agtervolg. Dit was by Ebenhaeser, soos die gedenksteen toe moes aandui; dit was op dieselfde veld, waar die nederlaag gely was.

Ons Feesjaar 1938 spreek tot ons van Ebenhaeser. Maar as ons terugkyk op die pad, dan is alles nie oorwinning nie. Hoe verrys die monumente nie in verskeidenheid van vorm, boodskap en inspirasie op die pad van die volksgeskiedenis nie? En as ons nou in feesgewaad die jaar eindig, is ons vry van onreinigheid, afgode en verval op godsdienstig en maatskaplik gebied? Daar is menige feesganger wat feeskleed met 'n besoedelde, Gode verwerplike hart in die publieke lewe dra. Menige buitestaander, wat ons die reg ontsê om met ons te deel, het soos die Filistyn, die besitter van ons heilige dinge geword. Ja, is al ons klipstapels nie juis die belydenis van nederlaag en verval nie? As ons onsself gelyk gebly en nie vreemde Gode binnegehaal en tot heidendom verval het nie, waarom is klipstapels en pleitrede en smeking met trane en gebede tot volkseenheid dan nodig? Maar as dit ons waaragtige erns voor God is, word al hierdie volksmonumente en gedenktekens vir ons verbindingsmerke, heelmaaktekens en knope van die drade, wat deur sonde en vreemde gode verbreek is en wat God in Sy genade en roeping besig is om liefderyk te heel en te verbind. Daarom moet en kan en sal die redding ook op dieselfde veld en punte en elemente wees waar die verval en afdwaling geopenbaar is. Daarom moet daar ook 'n nasionale inkeer en bekering tot God plaasvind; moet ons in die Feesjaar eers ons eie swakheid beween; dan sal ons God met Sy reddende draagkrag vind. Amen.

P. J. J. Venter.

WABOU-
MATERIAAL

Skamels, Draers, Disselbome, Bokbalke, Voortange, Nawe, Speke, Bande, Vellings, Asse, Vere, Staafyster, Sagte en Veerstaal, Boutjies, Gladde Plate, Perdeysters, Osysters, Gewone Jukke, Patente Jukke, Skeie en Trek Kettings, ens.

Pryslys gratis.

F. BOSAZZA,

SMITSTRAAT 14 — JOHANNESBURG.

Offiſieel

Beroep.

Ds. J. J. Prinsloo van Johannesburg na Trichardtsfontein in kombinasie met Delmas.

Ring van Trichardtsfontein.

Bogenoemde Ring vergader (D.V.) op Ermelo, op 30 Maart 1939, om 10 vm., in die kerkgebou.

Afgevaardigdes van die gemeentes van die Ring moet die volgende stukke saambring: geloofsbriewe, notuleboeke, huweliksregisters, gebooieafkondigingboeke, kasboeke met banksertifikate (kasboeke moet ge-ouditeer wees), A.B.C.vorms, afskrifte van doop- en lidmate-registers (onderteken deur voorsitter en skriba).

J. C. du Plessis, skriba.

Ring van Rustenburg.

Die Ring van Rustenburg vergader, D.V., op Saterdag, 2 April 1939, om 4.30 uur n.m., in die kerksaal van die gemeente Noordelike Pretoria in Rietfontein.

W. J. Kemp, skriba.

Ring van Pretoria.

Die Ring van Pretoria sal, D.V., op die 13de April 1939 en volgende dae vergader op Middelburg, Tvl., in die kerkgebou van die Ned. Herv. Gemeente.

Die opening vind plaas om 10 v.m. Name van afgevaardigdes moet met die oog op losies direk aan die skriba, A. J. Pretorius, Middelburg, gestuur word.

Beskrywingspunte moet ondergetekende bereik voor of op 31 Maart 1939. Die afgevaardigdes moet sorg om al die nodige stukke en boeke saam te bring: Notuleboeke, kasboeke, registers, gemeenteverslae, trouboeke en banksertifikaat.

F. J. Z. Booysen, skriba,
Ring van Pretoria.

Ring van Potchefstroom.

Bogenoemde Ring vergader, D. V., op 28 April 1939, om 3.30 n.m., te Bloemfontein. Afgevaardigdes moet die nodige notuleboeke, registers (en afskrifte), kasboeke, huweliksregisters ens. saambring.

J. D. Storm, skriba,
Ring van Potchefstroom.

Ring van Zeerust.

Bogenoemde Ring vergader (D.V.) op Ventersdorp op 14 Februarie 1939, om 7.30 n.m., in die kerkgebou. Afgevaardigdes moet saambring gesertifiseerde afskrifte van doop- en lidmaatregisters, kasboek met banksertifikaat, jaarverslae, notuleboek en huweliksregister. Afgevaardigdes betaal hul eie koste; vir losiesplek sal gesorg word mits bytyds kennis gegee word aan: B. A. Naudé, Rooipoort, P.K. Ventersdorp.

Daniël F. Erasmus, skriba.

Nagmale.

Hendrina: 7 en 8 Januarie.
Roossenekal: 7 en 8 Januarie.
Sabie: 11 en 12 Februarie 1939.
Ventersdorp: 14 en 15 Januarie.
Middelburg: 14 en 15 Januarie 1939.
Dullstroom: 14 en 15 Januarie.
So moontlik sal ds. Vermooten ons leraar behulpsaam wees. Die katkisasie begin Dinsdag, 11 Januarie.
Zwaartruggens: 21 en 22 Januarie.

Middelburg, Tvl.

Nagmaal, derde Sondag in Januarie.
Vrydagaand voorafgaande die nagmaal. — Sondag: Braaivleisaand en kinderbasaar.

H. J. Pretorius, skriba.

Almanak 1939.

Die Almanak van 1939 het verskyn. Dit is verkrygbaar by die Administrateur van die Kerk teen 1/- stuk.

Vergissing.

In ons uitgawe van November l.l. kom daar 'n fout voor op bladsy 11. Die foto is van wyle M. W. Pretorius, die eerste staatspresident van die S. A. Republiek en nie soos daar vermeld is van generaal Andries Pretorius nie. Per vergissing is die verkeerde foto afgedruk.

Gelukwense met Kersfees en Nuwejaar.

Die Hervormde Weeshuis met staf en kinders wil baie graag almal wat gedurende die afgelope jaar ons so pragtig ondersteun het 'n baie geseënde Kersfees en 'n baie voorspoedige Nuwejaar toewens.

Ons wil almal verseker dat ons die pragtige belangstelling baie hoog waardeer.

Namens die Weeshuis:

H. J. Visser, huisvader.

Die Redaksie wens al die lesers van ons blad 'n ryklik geseënde Kersfees en 'n gelukkige Nuwejaar toe te wens. Mag u almal die genade van God in ruime mate in die Nuwejaar deelagtig word.

Kollektes vir die vervolgde Christene in Rusland.

Van ds. D. N. Kotze het ons 'n lys van bydraes vir bostaande doel ontvang. Ons het egter geen ruimte om dit te plaas nie.

Andermaal wens ons ons gemeentes en kerkrade te vra om tog nie die vervolgde geloofsgenote te vergeet nie. Bydraes kan aan die Administrateur gestuur word.

Nuwe skriba/kassier Mafeking.

Neem asb. kennis dat ons vorige skriba en kassier bedank het en dat in sy plek gekies is die heer D. J. Bodensteyn, Warrenstraat, Mafeking.

Nuwe skriba Laeveld.

In die plek van die heer Coertze is as skriba gekies ouderling H. C. de Beer, P.K. Mokeetsi.

Ons Jeugblad.

Die eerste jaargang van „Ons Jeugblad" is so pas voltooi met die publikasie van die twaalfde nommer en die eerste nommer van die tweede jaargang sal aan die end van hierdie maand verskyn. Sal persone wie wens om in te teken onmiddelik hulle name aan die ondergetekende stuur sodat hulle dit kan ontvang vanaf die eerste nommer. Daar is ook nog enkele volledige stelle van die eerste jaargang beskikbaar. Bestel dus gou indien u die „Jeugblad" volledig wil hê. Die intekengeld is 6/- per jaar.

B. Fouché, Pos Onderstepoort.

Die Sondagskool-register vervang deur Klaskaarte.

Die Kommissie vir die Jeug het besluit om met die Register weg te doen en 'n kaart in die plek daarvan te stel. Die Johannesburgse Sondagskool gebruik dit reeds al vir 'n geruime tyd en hulle ondervinding is dat dit baie meer prakties is as die boekie. In plaas dat die name van die kinders nou klas vir klas in 'n Register ingeskryf moet word, soos in die verlede, word nou die nodige besonderhede op 'n kaart geskryf. Die kaarte van die kinders wat in dieselfde klas is word dan saam in 'n koevert gesit en dit maak dan die Klas-register uit, waarop dan elke Sondag die nodige punte en aantekeninge geskryf word. Gaan 'n kind nou na 'n ander klas, of selfs na 'n ander Sondagskool, dan word die kaart ook daarheen gestuur met die gevolg dat die rekord van die kind nooit gebreek word nie. Verhuis die kind na 'n ander plek of gemeente behoort die kaart ook onmiddelik daarheen gestuur te word.

Hierdie kaart kan ook elke jaar alfabeties onder die name van die kinders gebêre word, sodat dit later as die kinders na die Belydeniskatkisasie gaan, kan dien om predikante en kerkraadslede te laat sien wat die Sondagskool-rekord van getrouheid en kennis van hul katkisante is.

Saam met elke Rooster sal u ook 'n kaart ontvang, en vir elke 15 kaarte een koevert, wat dan tesame verkoop sal word vir 25/- per 100. Sal belanghebbendes asb. kennis neem van hierdie prysverandering sodat die juiste bedrag by u bestelling ingesluit kan word.

B. Fouché, skriba Komm. v. d. Jeug.

Die Firma
J. H. DE BUSSY
Posbus 460, Pretoria,
het in voorraad 'n groot kolleksie
PSALM-GESANGBOEKE
in pryse van 1/10 (woorde alleen) tot 22/6 posvry. Groot druk vir ouer mense, Iste versie note en ook al die versies note. Pragtige boekies vir aannemingspresente. Ook psalme en gesange afsonderlik in kassie.
MUURTEKSE vir Sondagskool, in groot verskeidenheid vanaf 3d. to 1/6 per stuk posvry.
SONDAGSKOOLKAARTJIES
per vel 7d. posvry
BOEKLEGGERS
Mooi uitgevoer met bloeme en Bybelteks, 10d. vir 12 stuks.
So juis het verskyn:
ALMANAK VAN DIE NED. HERVORMDE KERK 1939.
Prys 1/3 posvry.
En die volgende nuwe christelike boeke:
God weet waarom, 2/9; Pul, 2/-; Aangeneem, 2/-; 'n Onvergeetlike Kersnag, 2/6; Die Weg van God, 2/9; Herman van Dalen, 1/9; Onder die Ou Wigeboom, 2/6; Die Held van Wittenberg, 2/6. (Al hierdie pryse is posvry.)
Ook het ons nuwe, pragtige muurtekste in kleure en gebrand in hout. Hulle trek of krimp nie; in pryse van 2/- tot 10/6 posvry; groot 6½x4 duim tot 17½x12 duim. 'n Sieraad vir die huiskamer.
J. H. DE BUSSY
L. L. STEEN, Bestuurder.

Die Wartburg
Kerklike Berigte

Delmas.

Op 5 en 6 November het die gemeente weer nagmaal gevier. Ds. le Roux, ons konsulent, het die dienste waargeneem. Sy preke was boeiend en leersaam. Die opkoms Saterdag was nie bevredigend nie. Sondag was die opkoms baie goed. Die kerk was vol. 6 kinders is gedoop en diaken Snyman is voorgestel in sy amp. Die kerkraad voel dat ons nou 'n predikant moet beroep (met kombinasie).

J. F. Venter, ouderling.

Laeveld.

Die gemeente Laeveld het 12 en 13 November nagmaal gevier. Die opkoms was goed. Al die dienste is gelei deur sy Weleerwaarde ds. J. J. Engelbrecht. Die preke was ernstig en het na ons hoop, op goeie grond geval. Sy WelEerwaarde was al reeds van Donderdag af ouderling de Beer behulpsaam met die katkisasie. Ons bly die vroue-werkgeselskap baie dank verskuldig vir die ligte in die kerk, wat hulle by of iets oor die honderd pond kos.

'n Braaivleisaand is deur die susters gehou wat aan die vyf-en-twintig pond opgebring het.

Die broeders kerkrade word herinner aan die spesiale kerkraadsvergadering in Januarie in die kerkgebou op Duivelskloof.

H. C. de Beer, skriba.

Lydenburg.

Die vierde Sondag van Oktober het ons weer nagmaal gehad. Die opkoms was baie swak. Die dienste is almal waargeneem deur ds. W. M. Wolmarans.

Ons e.k. nagmaalsviering sal gehou word, D.V., die vierde Sondag in Januarie, by welke geleentheid ons ook ons jaarlikse basaar gaan hou. Langs hierdie weg vra die kerkraad almal om hartlik saam te werk en van die basaar 'n sukses te maak. Die basaar sal gehou word Vrydag, 20 Januarie, in die namiddag.

Aangesien ons beste opkoms nog altyd met die Januarie-nagmaal is, hoop ons om die keer nog ons grootste nagmaal te hou.

J. H. Schoeman, vir skriba.

Bulawayo.

Weer was dit vir hierdie gemeente 'n groot voorreg om ds. en mevr. Bierman in ons midde te hê vir die heerlike feesviering van 26 en 27 November. Bemoedigend en kragtig was die preke. Met die gemeentevergadering het die voorsitter ook daarop gewys dat lede wat op die boufonds-lys geteken het en nog nie betaal het nie, tog hulle pligte moet nakom vir die boukoste van die pastorie.

Ook het ons deur die opofferings van mevr. C. W. en mevr. P. G. Kleynhans en die kinders wat so mooi geleer het, die voorreg gehad om 'n konsert te hou op 3 Desember, wat 'n groot sukses was en die mooi som van £7.10.0 opgebring het, waarvoor ons hulle veel dank verskuldig is.

C. W. Kleynhans, ouderling.

Brits.

Die gemeente het sy laaste nagmaal in 1938 gevier op die 3de en 4de Desember. As gevolg van die lieflike reën wat vanaf Vrydagaand so verkwikkend oor ons distrik uitsak het was die opkoms Saterdagmiddag met die voorbereiding maar swak.

Sondag was die opkoms goed, die kerk was vol. Baie van die susters, waaronder mevr. ds. Venter opgemerk was, was in voortrekkerdrag gekleed. Al die dienste is waargeneem deur ds. P. W. Venter, predikant van die gemeente.

Die preke was inspirerend, mag dit maar voortleef in ons harte. Met die ongunstige weer was die opkoms by die basaar meer skraal, dog die kerkfondse is daardeur met £67 gesterk.

Mevr. ds. Venter sowel as die susterskomitee, word baie hartlik bedank vir hulle moeitevolle arbeid. Graag wil ek nog die gemeente herinner aan die middernagdiens, oujaarsdagnag om 12 uur in die kerk.

Ek wil u die versekering gee dat, as u dit eenmaal bygewoon het, u dit altyd sal bywoon.

D. J. de Villiers, skriba.

Van der Hoff.

Dit was 'n baie besige naweek vir die dorpie Groblersdal, daar die twee gemeentes, nl. die Ned. Herv. of Geref. Gemeente en die gemeente van der Hoff die keer gelyktydig nagmaal gevier het. Deur omstandighede was dié reëling onvermydelik.

Ds. Nolte het sy gade vir die eerste keer saamgebring en ons vertrou dat dit in die vervolg elke keer die geval mag wees.

Die dienste was boeiend en is almal goed bygewoon.

Saterdagmôre is 'n basaar gehou wat soveel ingebring het, dat Saterdagaand 'n besluit geneem is om 'n boufonds te stig vir 'n mooi kerkie.

Saterdagmiddag is hier in die huwelik bevestig Suzanna Francina Visser met Jacobus E. Geyser.

As ouderling het bedank br. A. Botha en in sy plek is gekies br. P. J. S. de Beer. Broeder A. Botha het aan die voorsitter 'n mooi armstoel present gegee vir gebruik in die vergaderings.

C. W. v. d. Neut, skriba.

Heilbron.

Die gemeente Heilbron het weer nagmaal gevier op 19 en 20 November. Die dienste was almal waargeneem deur ons konsulent ds. Joh. Dreyer van Potchefstroom. Die opkoms was goed.

Saterdagmôre het die kerkrade van Parys en Heilbron 'n gesamentlike vergadering met die oog op die beroeping van 'n predikant gehou. 'n Besluit is geneem om ook binne kort met Venterskroon in verbinding te tree met die bedoeling dat die drie gemeentes saam sal beroep. Dieselfde aand het die gemeente die kerkraad opdrag gegee om in kombinasie te beroep.

Na die bedanking van broeder Smit as koster het die dominee die broeder namens die kerkraad en gemeente baie hartlik bedank vir sy gewaardeerde werk in die verlede verrig. Broeder J. B. Habig is in sy plek gekies.

Broeder J. B. Habig is deur die kerkraad as kolporteur vir hierdie gemeente benoem. Die kerkraad het besluit om die kerk te laat opknap.

Dit skyn of daar heelwat lewe en samewerking in die gemeente begin kom.

Ons volgende nagmaal sal wees, D.V., op die tweede Sondag van Februarie, by welke geleentheid ook 'n dankoffer-basaar gehou sal word.

M. J. Herbst, skriba.

Bus 638 Foon 10471

VOORTREKKER WINKEL

Hoek van Kerk- en Kochstraat
PRETORIA
Die Eg Afrikaans Snyers
en Mans Uitrusters
Bestuurder: Mnr. W. VERSTER.
VOORHEEN VAN GOODMAN BROS.

Snyers Manelpakke van die beste lakensstof gemaak, £7.15.0. — Skryf vir monsters en maatvorms.

Mans swart hoede, 6/6, 15/-, en Battersby 21/-

Mans swart lakens-pakke, 3 stukke	£3.2.6
Mans swart lakens-broeke	19/6
Mans swart lakens-baadjes	£1.15.0
Mans swart lakens-onderbaadjes	8/6
Mans swart en navy-blou serge pakkeklere, 3 stukke	£2.5.0
Mans gestreepte worsted pakkeklere, 3stukke	£2.15.0
Mens pakkeklere op maat gemaak	£3.19.6
Mans wit sy-poplin hemde	6/6
Mans wit hande-boortjes	1/-
Wit Dassies	9d.
Mans swart, bruin en navy-blou serge-broeke	14/6
Mans donkergrys serge pakkeklere, 3 stukke	£3.2.6
Mans worsted flannelbroeke	13/6, 18/6, 22/6

Onthou: ons stuur alles posvry.
Skryf vir monsters en maatvorms.

VOORTREKKER WINKEL

Hoek van Kerk- en Kochstraat
PRETORIA
Julle ou vriend W. Verster.

Johannesburg.

Sondagaand, 4 Desember, is 'n groot gesamentlike diens gehou in die Herv. Kerk, Johannesburg, gereël deur die drie Afrikaanse Kerke. Die opkoms was skitterend en baie mense moes teleurgestel omdraai. Stoele is ingedra en elke leë plekkie is gevul. O. a. was ook mnr. Klopper, hoofleier van die Trek, teenwoordig, en na die diens het hy die kerkrade toegespreek in die konsistorie.

Ds. J. J. Prinsloo het die diens geopen en vervolgens het ds. A. J. G. Oosthuizen van Heidelberg, 'n besielende preek gelewer. Sy teks was uit 1 Konings 18:39, met betrekking tot die woorde: „Die Here is God, die Here is God." Ds. Oosthuizen het die geskiedenis van Elia en die profete op die berg Karmel duidelik geskilder, en toe gevra hoe dit moontlik kon wees vir 'n volk soos Israel, 'n volk met so 'n besondere loopbaan, met so 'n wonderlike geskiedenis; hoe dit moontlik vir hulle kon wees om op die berg Karmel saam te kom om te besluit wie waarlik God is? Maar tog is dit ook dringend nodig vir die Afrikaner, die boerevolk, om in hierdie Eeufees-jaar te besluit wie God is. Die Godsdiens is vir ons te koud, te eentonig en te nugter. Maar gaan terug in die geskiedenis na die slag van Amajoeba, na die slag van Bloedrivier, dink aan manne soos Piet Retief, Sarel Celliers en Andries Pretorius, sien die kenmerkende hand van God in ons geskiedenis, en sê dan of die Godsdiens te koud en te nugter is! Soos in die dae van Israel stuur God nou ook 'n Elia na ons, maar in die vorm van 'n wa. En die wa roep ons toe om die Here te volg as Hy God is, en as Baäl dit is, volg hom; ons moet terug keer na die ou paaie, na God en die kerk. Die wa roep ons ook toe om die Godsdienssin, die vryheidssin van die Voortrekker en die liefde vir wat sy eie is te beroepen. Ons Godsdiens en ons taal moet ons in ere hou; die boerevolk moet onderling eensgesind wees en die vreemde elemente links laat lê. As ons dit doen en ons soek die doel van God met ons volk, dan sal ons Sy hand sien en ons sal kan besluit: „Die Here is God, die Here is God." Hiermee het ds. Oosthuizen sy treffende rede geëindig.

Ds. A. A. Venter van die Gereformeerde gemeente Brixton het afgesluit en die gehoor kortliks toegespreek. Kragtige en ernstige vermanings tot die Afrikaner-volk om terug te keer na God en die Kerk, was sy boodskap.

Deur onvoorsiene omstandighede kon ds. Bezuidenhout van die Verenigde Kerk nie teenwoordig wees nie.

J. Heyneke, skriba.

(Ons reël is nie om opsommings van preke op te neem. Omdat dit egter 'n uitsonderlike geval is in verband met die simboliese ossewa-trek sal ons 'n uitsondering toelaat. Redakteur.)

KERKLIKE TOESTANDE ONDER DIE VOORTREKKERS TEN WESTE VAN DIE DRAKENSBERGE, TOT OP DIE JAAR 1842

Deur prof. S. P. Engelbrecht.

Die Geskiedenis van die Voortrekkers aan die Westekant van die Drakensberge gedurende die eerste jare van die Trek het baie minder aandag geniet as die aan die Oostekant, Natal. Dit is heeltemal begryplik. Die verraderlike wyse waarop Piet Retief en sy manskappe deur Dingaan omgebring is, die moorde langs die Bloukrans- en Boesmanriviere, en die slag van Bloedrivier met die gelofte wat nou nog jaarliks deur die lengte en breedte van die nageslag wat die eerste jare van die Trek aanbetref, hoofsaaklik op Natal gevestig is. Tog is die gebeurtenisse ten Weste van die Drakensberge, die wêreld van Potgieter, nie van minder belang nie. Waar Andries Pretorius op Dingaansdag en met die veldslae wat later daarop gevolg het, die Kaffermagte ten Ooste van die Drakensberge gebreek het, daar het Hendrik Potgieter dit met die slag van Vegkop en die veldslae wat daarop gevolg het, ten Weste van die Drakensberge gedoen. Van die vroegste geskiedenisse van Natal het daar baie meer historiese dokumente oorgebly as van die Potgieter-trek, en dit is soms moeilik om die geskiedenis van die Voortrekkers op die Vrystaatse Hoëveld en in Transvaal in die juiste perspektief te sien. Van die kerklike toestande onder Potgieter is daar nog minder bekend.

Die Voortrekkers was oor die algemeen godsdienstige mense. Hulle geloof was hulle krag. Die Kaapse Goewerneur, Sir Benjamin D'Urban, het hulle met lede oë sien vertrek en hul in 'n brief van 29 Julie 1839 aan die Sekretaris van Staat beskryf as:

> „a brave, patient, industrious, orderly and religious people, the cultivators, the defenders and the contributors of the country."

Oral waar hulle heen getrek het, het hulle die weg gebaan vir die beskawing en het hulle die christelike kerk geplant. Hulle het orde gebring tussen al die verwarringe van die verskillende kafferstamme, wat mekaar voortdurend beveg het. Op kerklike gebied is hulle aan hul lot oorgelaat. Ons praat hier nie van dele van die Suidelike Vrystaat langs die Modder- und Rietriviere nie, waar ook wel Afrikaners gewoon het wat egter nie Voortrekkers was nie, en wat selfs vir 'n groot deel sterk Engels-gesind was. Die Voortrekkers het gedurende die eerste jare van die Trek tevergeefs probeer om kerklike hulp uit die Kaapkolonie te kry. Hulle het maar self moes sorg vir die instandhouding van hulle godsdiens.

In Natal het mens kerklike figure gehad soos Erasmus Smit, Daniel Lindley en Sarel Celliers. Hulle is nie onbekendes nie. Maar ten Weste van die Drakensberge was daar kerklike voormanne wat nie van minder belang was nie. Sommige van hulle het in die dae voor die Groot Trek reeds as kerkraadslede in die Kaapkolonie gedien. Daar was David Francois Jacobs wat op 20 Mei 1786 in die distrik Graaff-Reinet gebore is. Vanaf 1820 was hy reeds kerkraadslid en later ook voorleser van die gemeente Beaufort-Wes. Hy was 'n waardige persoon met 'n vrome lewenswandel. Op die Trek het hy Sondae godsdiens gehou, en ook later na sy vestiging in Suikerboschrand, die teenswoordige distrik Heidelberg, het hy 'n kerklike leier gebly en tot in sy hoë ouderdom in verskillende plekke van die distrik gereëld op Sondae bly voorgaan, ook op die dorp as die predikant, ds. van Warmelo, nie daar was nie. Verskillende van sy afstammelinge dien vandag in verskillende gemeentes van die Nederduits Hervormde Kerk nog met ere as kerkraadslede. Die Natalse Volksraad het hom op voordrag van die landdros van Winburg op 3 Januarie 1840 as katkiseermeester vir die mense ten Weste van die Drakensberge aangestel. Verder was daar P. J. van Staden en F. G. Wolmarans wat ook as ouderlinge en S. P. Viljoen as diaken werksaam was, hoewel daar nog nie 'n georganiseerde kerkraad bestaan het nie. Hulle was by die Potgieter-trek en het kragtens hulle kerklike diens in die Kaapkolonie nou onder die Trekkers as kerklike voormanne opgetree.

In 1841 is planne beraam om op Potchefstroom 'n kerk te bou. 'n Dorp kon dit nog skaars genoem word. Dit was die setelplek van die landdros, en daar het maar 'n paar huisies gestaan. Nadat daar behoorlik oor die kerkbou beraadslaag is, het 'n groepie persone met Potgieter aan die hoof, kollektelyste van die volgende inhoud uitgestuur om geld vir 'n kerkgebou in te samel:

Potcheffstroom,
den 1ste November 1841.

Waarde Broeders Landgenoten en mede Lee(de)maten der Hervormde Kerken, benevens alle Christelijke Kerken van Zuid-Afrika,

Wij ondergeteekendens van deze Nie(u)we bewoonde waarelddeel wenden ons met eene Christelik verzoek aan elk en een iegelijk die zulks ter harte mogte gaan, en een deel we(n)ste te hebben door een Gesticht alhier opterichten, alwaar wij onze God en Schepper van 't geheel al in kunnen dienen op dat wij door een opregt harten uit genade het eeuwige gelukzaligheid mogte beërven. —

Zoo dan Broeders en Vrienden zij het u alle kennelijk, hoe wij hier in deze landstreek zij geraaken, en door de Hijdensche bloeddorstigen Aardsche Tijrannen zijn gereuneerd geworden, zoo Goed, als Bloed, en dien wijze zeer veraarmde is geworden en nu niet in staat zijnde van onze zijde alleen een Kerk of zoodanig Gestigt te doen bouwen is dus te reden dat wij ootmoediglijk verzoek, dat elk en een iegelijk hunne behulpzame hand wilde bieden te geven na hunne vermoogen hoe gering het ook zij, met alle dank zal worden aangenomen. — En worden de Broeders en vrienden verzocht welke daartoe geneegen is iets te geven, als dan dezelve aan den Broeder en vriend Johannis Hendrik Schoeman aftegeven.

H. POTGIETER Comdant
P. J. VAN STADE Kerkraad
C. J. KRUGER veld Cornet
N. GROBLER, veld Cornet
J. S. J. VAN RENSBURG v. Cornet
P. J. LOU, Landeros
Heemraden F. C. ELOF, W. A. DU PLISIE, M. C. JACOBS, R. P. DU TOIT, G. S. MAREE.

Die Adjunk-Raad van Potchefstroom het die noodsaaklikheid besef dat daar 'n volledige kerkraad ingestel moes word, en op sy voordrag het die Volksraad van Pieter Maritzburg op 23 Februarie 1842 die volgende Kerkraad vir Transvaal ingestel: David Francois Jacobs, F. G. Wolmarans en P. van Staden as ouderlinge en P. F. Strydom, P. du Preez, G. Maree en S. P. Viljoen as diakens. Die Amerikaanse Sendeling, Daniel Lindley, wat in Natal die herderlike werk onder die Voortrekkers verrig het, is toe die volgende maand na Transvaal en op 26 en 27 Maart is die eerste nagmaalsviering deur hom in Potchefstroom gehou, en heel waarskynlik is die kerkraad met hierdie geleentheid bevestig. Lindley het op Saterdag 103 nuwe lidmate aangeneem en die volgende dag 188 kinders gedoop, — die eerste aannemelinge en dopelinge in Transvaal. Potgieter het agt dae later, op 4 April, aan Pretorius geskryf dat daar 190 waens met die kerkviering op die dorp was, en „dat er een aanzienlijk schaar tegenwoordig was."

Hierdie eerste kerkraadslede het in die moeitevolle tyd toe daar geen predikant was nie, getrou hulle werk gedoen. Verskillende van hulle afstammelinge het aan die Universiteit van Pretoria in die teologie gestudeer, en is vandag as predikante werksaam. Ons noem dr. H. P. Wolmarans, professor in die teologie aan ons universiteit en ds. W. Wolmarans, pre-

Tuberkulien getoetste

Fokko - Melk

VERSEELDE BOTTELS
direk van plaas.

Maagkoors-toets.

Tel. 6079 Bus 819

dikant op Dullstroom, wat twee agterkleinkinders is van ouderling F. G. Wolmarans; ds. D. J. van Staden, predikant op Delarey, 'n afstammeling van ouderling P. van Staden; ds. P. Smit, predikant op Fochville, 'n afstammeling van diaken P. F. Strydom, en ds. S. P. Viljoen, predikant op Dundee, 'n afstammeling van diaken S. P. Viljoen.

DIE TAKTIEK VAN MOSKOU.

(Ingestuur.)

In „Pro Ecclesia", weekblad ten dienste van die Gereformeerde lewe in Nederland, van 17 September 1938 word 'n mededeling uit „Het Haarlemsch Kerkblad" geplaas oor die taktiek van die Bolsjewiste in die vervolging van die christelike kerke. Ons gee dit vry vertaald hier weer.

„Die Haarlemse Kerkblad deel iets mee van die taktiek van Moskou. Die Switserse Christelike Persburo te Zürich meld, dat hulie 'n rondskrywe van die Sovjet-Russiese godlose-organisasie aan die buitelandse afdelings in hande gekry het, waarin die volgende voorskrifte vir die houding van die Kommuniste teenoor die Kerk gegee word:—

1. Elke aanval op die Kerk met daad en woord is verbied; 2. Die propaganda moet slegs teen die geestelikes gerig word wat die idee van die volksfront teengaan of van die hand wys; 3. Aan elkeen moet vertel word, dat die godsdiens in Rusland vry is, maar dat die bevolking daar nie meer aan die „Schwindel" (d. i. kwaksalwery, bedrog, n.l. die godsdiens) glo nie; 4. Elke Kommunis en ateïs in die buiteland is verplig om die Sovjet-Russiese godlose-bonde teen elke aanval te beskerm; 5. Elke buitelandse Kommunis en ateïs moet daarvoor sorg, dat die jeug van die invloed van die Kerk bevry word; 6. Kommuniste moet lid word van Christelike organisasies wanneer dit duidelik is, dat dit deur kommunistiese en ateïstiese propaganda verwoes kan word."

Uit hierdie taktiek word ook baie dinge in Suid-Afrika vir ons duidelik. Ons het gesien hoe 'n mnr. Koekoek, wat lid is van een van ons kerke, dit opgeneem het vir die kommunistiese vakbonde. Ons kan nie anders nie as om te wys op die woorde van onse Here in Matt. 7:15 en 16: „Pas op vir die valse profete wat in skaapsklere na julle kom en van binne roofsugtige wolwe is. Aan hulle vrugte sal julle hulle ken."

*

Jeug-karikatuur-boek.

„Die Switserse Persbüro te Zürich deel verder mee, dat die anti-religieuse uitgewers te Moskou een van die dae 'n karikatuur-prenteboek vir kinders van 6—10 jaar sal laat verskyn, wat geheel uit spotprente op Christus, Jehowa, Mohammed en Boedda sal bestaan en in 'n oplaag van 500,000 eksemplare versprei sal word."

Ons kan verwag dat die prentboekies wat met God en Godsdiens spot oor 'n tydjie ook in verskillende Europese tale die lig sal sien.

O! die groot nood wat die Verbondskindertjies bedreig en die gevare wat hulle omring! Waarlik dit word letterlik so, dat wolwe nie meer onder die lammers is nie, maar dat die lammers onder die wolwe is. Luk. 10:3. Meer wolwe as lammers!

Maar onse Here het tot troos vir Sy disiepels gesê (Luk. 10:18): „Ek het Catan soos 'n bliksem uit die hemel sien val . . . en niks sal julle ooit skade doen nie."

Getroos kan Sy Bondsvolk sing:—

Hy lei sy kudde soos 'n herder,
die lammers sluimer in sy arm,
die lammerooie dryf Hy saggies —
oor almal sal Hy Hom erbarm!

KOMMISSIE VIR DIE VAN-HUIS-TOT-HUIS-KOLLEKTE TEN BATE VAN DIE TEOLOGIESE OPLEIDING.

Die Voortrekker het in die jare 1836—1842, die Kaap-kolonie verlaat, toe was Eerwaarde Erasmus Smit die enigste om die geestelike belange te behartig. In die begin het daar enkele kere predikante uit die kolonie gekom om die Voortrekkers te besoek maar nie een het 'n beroep hierheen aangeneem nie. In 1842 is die eerste gemeente van die Voortrekkers in Transvaal gestig en wel die Nederduitse Hervormde Gemeente van Mooirivier. Toe die Voortrekkers g'n predikante in Transvaal kon kry nie, het hulle hulle gewend na die ou moederkerk in Holland. Ds. Dirk van der Hoff het die beroep aangeneem. In 1853 het hy hier in Transvaal geland, en die eerste algemene kerkvergadering van die Ned. Herv. Kerk in die Suid-Afrikaanse Republiek, gehou te Rustenburg, waar hy ook tussentyds 'n tyd lank gewoon het. Sy werkkring was te uitgestrek want die hele Transvaal moes deur hom bedien word, en die enigste vervoermiddel was die stadige maar sekere ou Ossewa. Hy kon in al die geestelike behoeftes nie voorsien nie, hiervan het andere gebruik gemaak om andere kerke naas die ou Hervormde Voortrekker-kerk te stig. Hierdeur het die Kerk op verskillende plekke lede verloor, ook hulle wil hulle vandag die naam van die Voortrekkers toe-eien al behoort hulle nie meer aan die kerk van die Voortrekkers nie. Ons hoef dit nie te doen nie, want ons kerk is die Voortrekker se Kerk.

As 'n mens die geskiedenis nagaan dan is daar baie kanse wat deur gebrek aan bearbeiding verlore gegaan het en 'n hele boekdeel met die titel „Verlore kanse van die Hervormde Kerk" kan geskrywe word en dit hoofsaaklik deur gebrek aan predikante.

Nadat die Kerk van 1853—1906 bedien is deur predikante uit Holland of ander kerke, het die Kerk in 1906 daartoe oorgegaan om sy eie opleiding te begin. Die eerste professor van die Herv. Kerk was professor dr. P. J. Müller, maar met sy vertrek in 1909 het die opleiding opgehou. In 1917 het die Kerk weer die opleiding hervat deur professor J. H. Greyvenstein te benoem aan die Universiteit Pretoria. Toe met die opleiding begin is was daar 8 predikante en 'n stuk of 6 gemeentes wat kon beroep. Vandag is daar 38 predikante en tog is daar nog 10 gemeentes wat kan beroep.

Vooruitgang in die afgelope jare is verbasend. Die Kerk beskik nie oor groot getalle en aardse skatte nie. Die uitgawes is gewoonlik net so groot as die inkomstes en tog kon die kerk altyd aan sy geldelike verpligtings voldoen. Dit is te danke aan die oop harte en hande van die lede van die Kerk.

Die kerk het die groot dinge dan ook altyd onderneem in geloof en vertroue op Hom, op Wie hulle voorouers in 1838 'n gelofte gedoen het wat deur Hom bevestig is op 16 Desember.

Die algemene vergadering het in 1937 besluit om die bogenoemde kommissie, wat in 1934 benoem is, opdrag te gee om met die kollekte aan te gaan.

Die gemeentes waar kollektes gehou is het dit hartlik ondersteun. In 'n paar wyke is tot £150 gegee.

Binnekort sal met die kollekte weer begin word en ons wil al die lede van ons Kerk vra om wanneer die kollektant by hulle kom die kollekte hulle heelhartige steun te gee.

J. J. Prinsloo (Rustenburg),
voorsitter.

H. J. Visser, sekretaris.

Rustenburg,
Krugersdorp.

Afrikaanse Bybels

teen 2/6, 5/6, 6/6, 9/-, 10/6, 15/- en 16/6
Posgeld 7d. ekstra.

en Preekbundels, Psalmboeke, Katkisasieboeke ens.

kry u by die Afrikaanse firma

Unie-Boekhandel

(Edms.) Bpk.

KERKSTRAAT 236 **POSBUS 1016**
(naby Kerkplein)

PRETORIA

Waar u alle boeke vir kerk, skool, huis en universiteit teen redelike pryse kry.

Oordenking

LUK. 10:5 en 6.

„En in watter huis julle ook al mag ingaan, sê eers: Vrede vir hierdie huis. En as daar 'n man van vrede mag wees, sal julle vrede op hom rus, anders sal dit na julle terugkeer.”

Het 'n groet, 'n wens betekenis? Sal dit enige verskil maak of iemand, as hy 'n huis binnegaan, die mense van daardie huis vrede toewens of nie? Dit sal afhang van twee dinge. In die eerste plaas van die persoon wat die wens uitspreek en in die tweede plaas van diegene aan wie die wens, die seëning gegee word. Diegene wat in bostaande geval die wens uitspreek is 'n dissipel van Christus en van hom mag aangeneem word dat sy seënwens opreg gemeen is, dat wanneer hy 'n huis vrede toewens hy dan ook werklik vrede vir die huis verlang.

'n Opregte wens van 'n dissipel van Christus sal altyd sy betekenis hê. Dis nie sommer 'n onbetekenende, onverskillig gesproke woord nie, maar 'n verlange wat op een of ander wyse tot seën sal wees van hulle tot wie die wens gespreek word. Daarom sê Jesus: En as daar 'n man van vrede mag wees sal julle vrede op hom rus. Met ander woorde: Julle vredewens sal hulle tot heil wees.

Die wens sal egter alleen krag hê vir een wat self 'n man van vrede is. Indien die mense van so'n huis geen mense van vrede is nie dan sal die vredewens nie vervul word nie, waarom Jesus dan ook sê: Anders sal dit na julle terugkeer.

Vrede is 'n groot gawe maar vrede kan slegs bestaan waar liefde is, verdraagsaamheid en goeie wil, waar ook verstand is en 'n mekaar verstaan. Waar selfsug heers of onverdraagsaamheid, waar twissug is en onverstand daar kan die vrede nie bly nie. Daarom is vrede 'n groot gawe wat veel insluit.

Maar 'n mens kan dan alleen vrede ontvang as hy self 'n man van vrede is, as hy self onselfsugtig is en verdraagsaam, vredeliewend en verstandig. Daarom kan vrede tussen twee of meer persone slegs bestaan as beide of algar vredeliewende mense is. Die onselfsugtigheid, die goeie wil en die mekaar verstaan moet wederkerig wees en daarom sal die verlange na 'n vreedsame omgang slegs vervul word indien van weerskante daarna gestreef word.

Solank 'n deel van die mense nie na vrede vra nie sal al die wense en pogings van die ander deel wat vrede najaag nie vrede bring nie, sal daar geen vrede op aarde in 'n wye betekenis moontlik wees nie, maar ondanks al die pogings van die manne van vrede sal rusie, twis, oorlog en vervolging die lewe van die mense bly bemoeilik en verbitter; sal daar stryd en verwoesting wees tot die einde toe.

J. van Melle.

Gedachten naar boven

1. Kerstfeest met de herdenking van Christus' geboorte moet niet net gepreekt worden, maar innerlik beleefd worden door de predikanten. Dan zal het Heilig Licht diep schijnen en wakker maken.

2. De boodschap van vrede en welbehagen moet liefde voor elkander te weeg brengen. En die ware liefde moet voeren tot een algemene dank voor de buitengewone zegen, die God de wereld gaf.

3. God is Liefde! Toen Hij de wereld schiep, was Zijn blik over het geschapene vervuld van liefde. Alle afdwalingen van de mensen verzoende Hij door de grote liefdedaad: „De zending van Zijn Zoon.”

4. Jezus Christus, Gods Zoon en Heiland der wereld wacht nog! Wie Hem nadert zal licht ontvangen! En hoe nodig is Zijn licht op aarde!

5. „Komt dan met al Uw zorgen”. Hij zal bijstaan en uitredding geven. Hij is de Heiland en heeft voor ieder raad. Wat een zegen, die God de wereld schonk! Zie Hij wacht! Zijn liefde zij u genoeg!

6. Christus' leven was eenvoudig, dankbaar en zelfopofferend! Wees gij dat ook een gij zult de weg ten leven bewandelen!

7. Wees Christus' navolgers door altijd liefde te geven! Wat geeft Hij u niet in overvloed!

8. Jezus volgen, betekent de weg gaan, waar eigen ik op de achtergrond staat, waar werken, om anderen ten zegen te zijn, hoofddoel is.

Jezus volgen is leven op aarde, om God te verheerliken, om ontvangerzegen met liefde door te geven.

Leven met Jezus zal de wereld tonen, hoe groot de macht des Vaders is.

RUSLAND.

Die jongste terreur-dade van die Sowjet-organisasie in die buiteland.

(Ingestuur.)

Ons het die vorige keer gewys op die organisasie en tegelykertyd ook op die taak van die Goegobez met die opsomming van die organisasie. Hierdie keer wil ons 'n kort weergawe gee van die Goegobez se jongste terreur-dade soos opgesom in die adres van die „Chr. Mannenvereniging Gij zijt allen broeders".

Gedurende die laaste jaar het dit duidelik geword, dat die Bolsjewistiese skrikbewind sy aktiwiteit op die buiteland vergroot het. En ondanks die versekerings van Litvinov, wat te Genéve verklaar het, dat die Sovjet-Unie 'n afsku het van individuele terreur, word die moorde en ontvoerings wat deur die Bolsjewistiese Sovjet-agente bedryf word, nog altyd talryker.

Daarby moet ons in die oog hou, dat die bolsjewistiese moordenaars nie net op anti-bolsjewistiese persone aanslae uitoefen nie, maar ook op stryders van die bolsjewistiese party wat hulle nie wil onderwerp aan die Sovjet-juk nie en wat intussen 'n afkeer gekry het aan die bloedbewind van Moskou.

En hoewel die kommunistiese pers nog altyd ontken het, dat hierdie aanslae deur bol-

NUWEJAARSKOPIES

Volledig uitgeruste Mansklerekaste, vanaf £4.15.6 teen Vloermatte en Linoleum weggeepryse.

Pragtige Eetkamerstelle vanaf £10.7.6. 3-stuks Chesterfield-stelle, gestoffeer met beste Moquette, vanaf £8.10.0

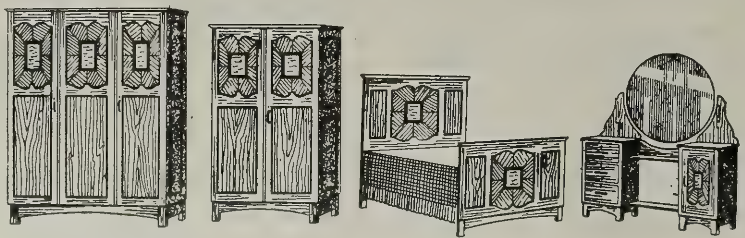

HIERDIE PRAGTIGE SLAAPKAMERSTEL,

Bestaande uit Damesklerekas, Mansklerekas, Laaiekas met spieël, Dubbelbed en Lino-vierkant, vanaf £24.10.0

Ons het ook 'n groot soortering kleiner slaapkamerstelle, bestaande uit 3 Meubelstukke, vanaf £5.12.6

EETKAMERSTELLE, bestaande uit Buffet, Tafel, 6 Stoele gestoffeer met beste Morocco, en Hangspieël, vanaf £12.19.6. Hout Ledekante, kompleet met matras, vanaf £2.19.6. Ysterkatels en Matrasse vanaf 30/-. Kombuistafels vanaf 8/6. Groot sortering herboude Kolestowe in goeie kondisie, vanaf £2.10.0. (Dover, Sunshine, Standard en Fortress), asook Hotelfornuise. Herboude Singer-naaimasjiene, trap en hand, vanaf £3.10.0.

Vry verpak
KOM BESOEK ONS—
DIT SAL U BETAAL

LEVIN'S
United Furnishing House

Gelewer op Johannesburg-stasie
HARRISONSTRAAT 62
JOHANNESBURG

sjewistiese agente bedryf is, verander hierdie ontkennings van die een dag op die ander sodanig, dat hulle slegs die waarheid van al hierdie gebeurtenisse bevestig. Want daar is baie intekenaars op die kommunistiese blaaie wat by die lees van hierdie dinge openlik hulle afkeer te kenne gegee het en party gekies het teen die bloedige gewelddade wat van Moskou uitgaan. So het b.v. die Sentinelle, sosialistiese orgaan van Frans-Switserland, as volg geskryf:

„So het internasionale voorvegters van die eenheid van die arbeiders in die land, waar hierdie eenheid die allernoodsaaklikste is (Spanje), onenigheid gesaai en betreurenswaardige tweespalt gebring in die sosialistiese en Sindikalistiese geledere. En ons sou ook nog moes spreek oor die terregstellings en die optrede van die partikuliere Polisie van Stalin se volgelinge, waarvan sosialiste, asook honderde strydende anargiste die slagoffers was."

Die linkse pers spreek dus self van die bloedbewind van die Goegobez.

Ons gee nou die lys van moordaanslae wat deur die terroristiese organisasie van die Sovjets op algemeen bekende persone in die laaste tyd uitgevoer is.

1. Op 4 September 1937 is te Chamblandes by Lusanne (Switserland) Igance Reiss vermoor; hy was sinds 1921 lid van die Kom. Party en sinds 1922 agent van die G.G.Oe. In 1932 het hy in oorleg met die beroemde penning- en betaalmeester van die Sovjets, Munzenberg, te Amsterdam 'n wêreldkongres teen die oorlog en die Fasjisme georganiseer, waaraan o. a. die eks-leier van die Geneefse Regering, die bolsjewisties-gesinde Léo Nicole deelgeneem het. Teen die middel van 1937 het Reiss besluit, met die bloedige ontwikkeling van die bolsjewistiese regiem voor oë, om hom van die regiem los te maak. In Julie 1937 het hy sy afskeidsbrief na Moskou gestuur:

„Tot op hede, skryf hy daarin, het ek altyd met u saamgegaan, maar nou skei ons paaie van mekaar. Hy, wat tans sy mond hou, wat as medepligtige van Stalin optree, pleeg verraad aan die saak van die arbeiders. Van my 20e jaar af veg ek vir die Sosialisme, en ek wil nie langer net by die genade van Jejoff (die huidige hoof van die Goegobez) leef nie. Die drukte wat u maak oor pilote wat oor die noordpool gevlieg het, is net bedoel om die krete te smoor van hulle, wat in die kelders van u kerkers gemartel word. In 1928 het ek die orde van die „Rooi Vlag" . . . ontvang. Ek stuur die versiering aan U terug, omdat ek nie langer dieselfde onderskeidingsteken as die beule van die Russiese volk wil dra nie . . . ."

Nouja, hiermee het Reiss sy eie doodvonnis geteken. Deur 'n mooi vrouelike polisie-agente, Renate Steiner, is Reiss in 'n valstrik gelok en is hy met 'n outomatiese revolwer doodgeskiet.

2. In Augustus 1937 is A. Nin, leier van die P.O.U.M. (Arbeidersparty vir Marxistiese eenheid) te Barcelona deur Sovjet-agente gearresteer. Hy is toe onder geleide na Valencia gevoer en vervolgens na Madrid, daarna na Alcala de Henares. En sedertdien is niks meer van hom gehoor nie. Die Franse en Engelse Marxistiese Sosialiste het toe 'n deputasie gestuur met opdrag om by die Spaanse outoriteite ondersoek in te stel na A. Nin. Noueliks was die deputasie daar of hulle berig dat hulle geen die minste kans het om Nin lewendig terug te kry nie. Daar het hulle tot die besef gekom van die geweldige mag van die Bolsjewistiese skrikbewind deur middel van die Goegobez. Hulle het onverrigtersake teruggekeer, netso wys as voorheen. En Nin is vir goed verdwyn, net om die rede, dat hy hom nie aan die Sovjet-diktatuur te Barcelona wou onderwerp nie.

Na aanleiding van hierdie moord, het Leo Trotzky in sy „Bulletin van die Opposisie" verklaar, No. 58-59:

„Nin was 'n ou en onomkoopbare rewolusionêr. Hy het die belange van die Spaanse en Katelaanse volke verdedig teen polisie-agente van die Sovjet-diktatuur. Daarom het die G.P.Oe. hom van kant gemaak deur middel van 'n „raid" teen die gevangenis te Barcelona. 'n Telegrafiese inligting afkomstig van die G.G.Oe noem Nin 'n Trotzkist". En tog het die gestorwe rewolusionêr honderde male geprotesteer teen dié benaming. Sowel onder leiding van Maurin, as onder die van Nin, het die P.O.U.M. vyandig gestaan teenoor die 4e Internasionale; Hy het geweier of saam te werk met die G.P.Oe

VERBAN PYN
met
Zink-Pyn Specific

Geen vreeslike pyn meer — geen ure van marteling nie. Zink-Pyn Specific verban pyn in 'n paar minute.

'n Lyer skrywe:: *„Ek was byna kreupel met rugpyn — en kon geen verligting kry nie totdat ek Zink-Pyn Specific geneem het. Die pyn het na twee dosisse verdwyn."*

Dit is slegs een voorbeeld van duisende getuigskrifte in ons besit.

Zink-Pyn Specific verlig Hoofpyn, Tandpyn, Lendepyn, Heupjig, Gesigspyn, Sinkings, Rumatiek, Jig, Oorpyn in 'n paar minute en breek verkoue, Influensa, ens., in een nag.
Vir alle senuweepyn neem

ZINK-PYN SPECIFIC
KLOKTORING-MERK

3/6 by alle aptekers en winkels binne vyf myl van 'n apteker. Deur die pos 4/-.

GESONDHEIDS MEDISYNE KIE.
ADELAIDE, K.P.

hy het die Trotzkiste uit sy geledere geweer . . . Hy wou nie, dat die P.O.U.M. 'n wapen in die hande van Stalin sou word nie. Hy het geweier om saam te werk met die G.P.Oe, want die samewerking sou rampsalig gewees het vir die Spaanse volk. En hierdie misdaad het hy met sy lewe betaal."

3. Mark Rhein-Abrahamowitch, redakteur van 'n sosialistiese dagblad te Amsterdam, seun van 'n oudstryder van die 2e Internasionale, die skrywer van die report wat aan die 2e Internasionale in die Sovjet-Unie aangebied is, is onder dieselfde omstandighede deur die Sovjet-polisie van Barcelona ontvoer. Die vader van Rhein het tevergeefs na hom gesoek te Barcelona, te Madrid, te Valencia; hy het van sy seun niks weer gehoor nie. Dit is die bewyse hoe die Sovjet-heerskappy oor die regering en administrasie van Rooi Spanje uitgeoefen word.

4. Die Engelse sosialis Bob Smilie, seun van die bekende leier van die Engelse mynwerkers, s.g. aan siekte dood, is in werklikheid op lafhartige wyse deur die polisie-agente van die Sovjet-skrikbewind doodgeslaan, soos meegedeel in 'n artikel in die Liga-Sinjaal, orgaan van die Sosialistiese anti-oorlog-liga in Vlaandere.

5. Die kleinseun van Francisco Ferrer is ook deur die Goegobez-polisie van Stalin vermoor toe hy tengevolge van 'n verwonding wat hy aan die front opgedoen het, te Barcelona vertoef het.

6. Dr. Erwin Wolff, gewese sekretaris van Trotzky, is op 6 September deur dieselfde geweldvoerders van Valencia ontvoer, netsoos mej. Knudson, die dogter van 'n Noorse Sosialistiese leier.

7. Manual Haurin, die jeugdige broer van die leier van die P.O.U. M., is te Barcelona deur Kommuniste gevang en gevang gehou, totdat hy op sterwe gelê het. Toe eers is hy na die hospitaal vervoer waar hy gesterf het.

8. Op die 22e September is Generaal Miller, leier van die Algemene Militêre Genootskap (Bond van Russiese Oudstryders) te Parys ontvoer onder omstandighede, presies nes die waaronder sy voorganger en hoof van dieselfde organisasie, n.l. generaal Koutjepov, verdwyn het. Hy is waarskynlik gelok in een van die kamers, wat op die Montmoerensie-plein deur die Sovjets gehuur was, en het van daardie selfde oomblik af verdwyn. Niemand sal hom ooit weer terug vind nie! Die werk van talryke ophitsers wat deur die Sovjet daartoe gehuur is, is deur hierdie ontvoering aan die daglig gebring.

Ons sien dus hoe die aktiwiteit van die Sovjet se internasionale geheime polisie-organisasie tot in die buiteland sy skrikbewind uitoefen en dat dit so uitnemend in hulle kraam werk, dat dit totnogtoe niemand geluk het om die eintlike daders te pak nie.

Opmerklik dat ook in September 1937 die Vereeniging-aanslag op die Suid-Afrikaanse Polisie deur die naturelle aldaar uitgevoer is. Die Kommunistiese Party in Suid-Afrika was die eerste om te sê, dat hulle vals beskuldig word; dat hulle onskuldig is; dat die paswet, belastings en polisie strooptogte met hulle onmenslikheid op die arme naturelle, wat met biertjies hulle dieet aanvul, die oorsaak is van die oproer. Polisie-strooptogte, so beweer die Kommuniste, is opsigself 'n aanval op die naturel se menslike regte en waardigheid.

September 1937 het genoeg bewys gelewer, tot in Suid-Afrika, wat die Goegobez vermog, sonder om op heterdaad betrap te word. Die Goegobez blyk ook vir ons heeltemal uitgeslaap te wees. En as ons die dag wakker skrik, dan sal ons soos laat slapers verward wees. Laat ons wakker loop! Laat ons op ons hoede wees en noukeurig let op ons goeie saak! Laat ons die bolsjewistiese internasionale organisasie gade slaan; want dit tref ons ook direk. Ons is nie geïsoleer van die internasionale skrikbewind wat die Goegobez besig is om uit oefen nie!

DE DUITSE KERKSTRIJD.

Laatste ontwikkelingen

Aan de hand van berichten en speciale correspondenties in enige buitenlandse bladen, aangevuld met eigen informaties, zijn wij in de gelegenheid de volgende situatie-tekening te geven van het huidige stadium der Duitse kerkstrijd. Hieruit blijkt, dat zich de laatste weken enige merkwaardige veranderingen hebben voltrokken, terwijl de toestand in 't algemeen somber blijft en nog wening doorzichtig is.

Vlak na de Oxford-conferentie, zag de toestand er tamelijk donker uit. Het was onmogelijk de delegatie, die de Oxford-boodschap overbracht, te ontvangen. Paspoorten werden ingehouden; de Partij-pers fulmineerde tegen de kerk; oekumenische relaties werden afgebroken verklaard. Kortelings na Niemöllers hernieuwde insluiting in het concentratiekamp Oranienburg echter, konden de kerkelijke leiders een matiging in de regerings-aanvallen constateren. Dr. Asmussen b.v. kreeg toestemming om theologische voordrachten in Engeland te gaan houden; Prof. Dibelius eveneens voor een lezingen-tournée in Amerika. Met name ten opzichte van de Protestanten werd de pers-campagne in hoge mate verzacht, in tegenstelling met die tegen de R. Kath. Tot veler nie geringe verwondering werden oekumenische relaties weer toegestaan. Ja, zelfs heeft het Propaganda-Ministerie inderdaad tot de „Wereldbond voor internationale vriendschap door de kerken" een officiële uitnodiging gericht, om zijn conferentie van 1940 in Keulen of Leipzig te houden. Ook schijnt in principe reeds toestemming verleend te zijn om een delegatie van 6 leden, waaronder géén z.g. Duitse christenen zullen zijn, af te vaardigen naar de Wereld-Zendingsconferentie te Madras, in December a.s.

Voor deze schijnbaar-tegemoetkomende houding zou men de volgende redenen kunnen vermoeden: 1. de oprechte erkenning van Hitler, dat hij niet in staat is, de rol, die het Christendom in de geschiedenis gespeeld heeft, te negéren; 2. de wenselijkheid om de groep rond de bisschop van Gloucester enige klare bewijzen van verdraagzaamheid te geven; 3. de actie tegen de Joden staat thans in 't brandpunt der regeringspolitiek, en de staat wil niet aan teveel fronten tegelijk tot de aanval overgaan; 4. een niet te ontkennen verdeeldheid in het Duitse volk, die aangroeit door elke nieuwe smaad jegens het Christendom; 5. de wereldwijde reactie tegen Niemöllers gevangenschap; 6. het belangrijke succes, dat de regering behaald heeft met haar werkverschaffings-program en met haar organisatie van de wederopbouw van het Rijk, die in brede lagen van het Duitse volk, kerkelijke kringen inbegrepen, een grote algemene waardering en instemming hebben gevonden, geeft de regering voor 't ogenblik een gevoel van veiligheid.

Tegenover deze gedeeltelijke wapenstilstand zijn echter ook andere feiten te noemen. Drie Leden van de Belijdeniskerk-leiding zitten nog steeds in een concentratiekamp; ses zitten

in de gevangenis; 9 predikanten bevinden zich in arrest; 77 predikanten en kerkelijke administrateurs zijn nog uit hun ambt gezet; 49 predikanten is de toegang tot hun parochies verboden; een groot aantal vooraanstaande kerkelijke leiders is bovendien een spreek-verbod opgelegd, wat wel die meest-verlammende maatregel is voor de kerkelijke actie. Verder zijn in op vier na alle kerkelijke besturen financiële commissarissen benoemd, van wie vrijwel geen enkele tot de belijdende christenen behoort. Zodoende wordt al het geld, dat door de leden der Belijdeniskerk bijeengebracht wordt, ter beschikking gesteld van de minderheidspartij der z.g. Duitse christenen.

Een correspondent van een Engels blad vertelt, dat bij zijn bezoek aan het Tehuis der Chr. Studentenbeweging in Berlijn, het gehele gebouwen-complex in handen was van de geheime Staatspolitie. Alle bezittingen waren hier klaarblijkelijk geconfiskeerd. En studentendelegaties, die gezonden waren naar Prof. Adolf Kellers seminarie in Genève, bleken aan de grens door de Duitse autoriteiten te zijn teruggestuurd. Theologische studenten worden ook niet tot de Partij toegelaten. De kerk heeft geen toegang tot de publieke pers, en haar eigen pers wordt dermate gecensureerd, dat het christelijk volksdeel van Duitsland geen gelegenheid heeft om zelfs maar één tiende deel van wat er in feite ten aanzien van kerk en Christendom gebeurt, te weten te komen. Een merkwaardige illustratie hiervan uit de allerlaatste tijd, is b.v. het feit, dat de geruchtmakende rede van de Rijkscommissaris voor Oostenrijk, Bürckel, naar aanleiding van de relletjes in Weenen rondom aartbisschop Innitzer, waarin Bürckel een felle aanval deed op de kerk, in geen enkel Duits blad werd vermeld! Bürckel schijnt voor 't ogenblik teveel gezegd te hebben naar de mening van Berlijn, en hedenmorgen namen wij kennis van een telegram, inhoudende, dat minister Goebbels op last van Hitler naar Weenen gereisd is, om daar de verontruste gemoederen tot bedaren te brengen.

Zowel de gematigde als de radikale richting in de kerk ziet als het doel van de Partij-hierarchie, de ontkerstening van de Duitse jeugd; beiden stemmen toe, dat het christendom uit het publieke leven wordt terug gedrongen tot een één-uur-per-week-tehuis-voor-ouderen.

Uit alles, wat wij de laatste tijd uit Duitsland vernamen in dit opzicht, wordt 't steeds duidelijker, dat het nat. socialisme steeds minder weg weet met het probleem der christelijke kerk; het „zit" ermee. Zoals eens, toen Jezus voor Pilatus stond, de waan der wereldmacht en de waarheid van het Godsrijk tegenover elkaar stonden, zo staan deze beiden thans in Duitsland — en in de gehele wereld! — opnieuw tegenover elkaar. En evenals toen, zal ook thans de waarheid eenmaal winnen, dwars door de waan heen!

Een christelijke jeugdleider in Duitsland zei onlangs tot een leider der Hitler-jeugd: „Wij zijn u dankbaar, dat ge ons gedwongen hebt om alles, wat louter traditie was, los te laten, en opnieuw te zoeken, het Christendom alleen te baseren op zijn geestelijke waarheid en werkelijkheid".

Moge dit in Holland bereikbaar zijn zonder onderdrukking, gevangenis en concentratiekamp!

16-10-'38. K.

(Oorgeneem uit „Algemen Weekblad voor "Christendom en Cultuur".

Die — **MINERVA**
DRUKPERS BEPERK
ALGEMENE DRUKKERS

Foon 1976.
P. K. Bus 1058.

363, Pretorius
Str., Pretoria.

Drukkers van hierdie Blad.
Navrae vir allerlei Drukwerk
word uitgenooi .. .. .

Korreſpondenſies

Die heer J. H. van Wyngaardt van Johannesrust, P.K. Koorsfontein, skryf ons as volg:

Vergun my asseblief weer 'n plekkie om iets in verband met „Die Hervormer" te sê en te vra. Ek was so vol moed toe ek sien dat daar 'n gedagte ontstaan om ons kerkblad tweemaal per maand te laat verskyn, want dit sou voorwaar iets groots gewees het daar die blad onder die huidige stelsel nie tenvolle aan sy doel beantwoord nie. Hoeveel dinge is daar wat ons deur ons kerkblad in die begin of op die einde van die maand kan hoor en om die rede dat dit net éénkeer per maand verskyn hoor ons dit eers ten die einde of in die begin van die volgende maand. Wat het dan weer die saak laat skipbreuk ly? Is dit al weer gebrek aan fondse? As dit só is, lesers! versuim tog nie om die Halfkrone aan te stuur nie en laat ons kerkblad 'n sukses wees.

Nou, heer Redakteur, wou ek graag weet wat dan die oorsaak is dat stukkies vir „Die Hervormer" soolank voor die uitgawe moet ingestuur word?

Gewoonlik kry ek die blad die eerste week in die volgende maand en as ons kerk op die 12de van die maand is dan is die verslag te laat om met die eerste uitgawe te verskyn.

So dikwels gebeur dit dat na die 15de dringende kennisgewings moet uitgaan, maar wat help dit om dit aan te stuur vir publikasie, daar dit dan eers ná die volgende maande verskyn. Die blad word die 27ste gedruk en is 7 dae van te vore dan nie nog tyd genoeg nie? In koerante word stukke gepubliseer wat 2 dae voor die uitgawe ingestuur word.

Kan daar nie 'n ander reëling gemaak word nie?

(Naskrif: Ook ons spyt dit geweldig dat ons blad nie tweekeer per maand kan verskyn nie, maar voor dit sal kan gebeur sal die halfkrone veel beter as nou moet inkom. Duisendes betaal eenvoudig nie. In sommige gemeentes word bykans geen moeite gedoen om die halfkrone in te samel nie. Laat die ouderlinge tog hiermee help. Die blad word nie die 27ste gedruk nie, maar dit verskyn die laaste Woensdag van elke maand. Die drukkers ontvang die kopie 10 dae voor die tyd en die redakteur 2 dae voor die drukker. Die redakteur is nie, soos die Editeur van 'n koerant, net Redakteur van sy blad nie, maar ook 'n predikant wat sy hande oorvol het en hy moet al die ingesonde stukke nagaan en korrigeer. Dat u die blad so laat kry, is omdat die 13,000 eksemplare nie tegelyk mag gepos word nie. Die poskantoor wil dit nie alles tegelyk ontvang nie. Nou word vir 'n paar dae lank elke dag 'n paar duisend gepos. Redakteur.)

Ouderling J. Minie van Zwartruggens skryf:—

Ek sien in „Die Hervormer" van 26 Oktober 'n stuk seker van ds. D. F. E. in verband met die halfmaandelikse uitgawe van ons kerkblad. Ons sien seker almal verlangend uit, dat die blad tweemaal per maand moet verskyn. Die hooggeagte skrywer vra of iemand nie 'n plan aan die hand kan gee dat die blad tweemaal per maand kan verskyn sonder 'n verlies van geld aan die kant van die kerk nie.

Ek sal aan die hand gee dat al die kerkrade van die Herv. Kerk in die algemeen optree as agente in hulle wyke en werk vir „Die Hervormer" en laat ons sien of die blad nie binne kort halfmaandeliks kan verskyn nie. Dis tog in belang van ons kerk dat ons tog breedvoeriger berigte van ons gemeentes daarin kan skryf, dat die Redaksie tog nie nodig het om altyd te klae, daar is nie plek nie. Elkeen wil tog graag weet, wat in al die gemeentes van ons kerk aangaan. Elke leser van „Die Hervormer" kan tog seker (ek hoop so) as die blad twee keer per maand verskyn vyf sjielings per jaar daarvoor betaal. Laat ons, broeders kerkrade en gemeentelede, eenparig die saak aanpak en saamwerk tot vooruitgang van ons kerk. As ons saamwerk in die rigting dan sal ons seker nie lank meer van ons geagte Redakteur hoor dat daar nie meer plek is nie. Daar kan baie nuttige leesstof in „Die Hervormer" gepubliseer word as daar ruimte in is.

Die heer N. Prinsloo van Bronkhorstspruit (Posbus 42, skrywe ons as volg:

Lanklaas het ek met meer instemming 'n brief gelees wat 'n saak, wat so pertinent is, raak, as die van Oom Sarel Jnr. in die uitgawe van 30 November j.l. As ek so in my geheue laat verbygaan die briewe van wyle Oom Sarel Snr., ook die in die ou Transvaalsche Kerkbode, dan glo ek, met permissie van Oom Sarel Jnr., dat dit in die gees van sy waardige voorganger geskryf is. Dit behoort by ons 'n saak van lewensbelangrikheid te word, veral nou, om die handel stelselmatig na ons kant toe te laat oorloop. Ek het genoeg vertroue in my volk en in myself om dit nie op gewelddadige wyse te wil bewerkstellig nie. Ons moet dit deur ons eie kundigheid bewerk en bevorder, anders hoe kan ons verwag om dit te behou?

Die verwyt is my laaste jaar toegeslinger deur een van die Direkteure van een van die grootste en rykste firmas in ons land, dat die Afrikaner nie vashou en deurbyt nie. Dis 'n gegronde verwyt in die verlede maar nie meer vandag nie! Sonder om prekerig te wees sou ek in alle beskeidenheid aan die hand gee dat èn deur die toekomstige handelaar èn deur die publiek van wie se goeie gesindheid en ondersteuning sy welslae afhang, die handel nie as 'n maklike geldmaak-middel moet beskou word nie, ook nie as bloot 'n middel om ongewenste elemente uit te dryf nie, maar as grondslag naas baie ander essensieële dinge, van ons nasie-behoud.

Ek het al dikwels met my Hollandse vriende hierdie saak bespreek en dit blyk dat daar 'n oormaat van Nederlandse kapitaal te vinde is om in ons land te belê, as ons geldmagte en ons Owerheid simpatiek sou wees. Soos die saak vandag staan sou dit 'n onversigtige Hollandse sakeman wees wat by ons belê. My bedoeling is geensins om die saak aan U voor te stel as tè swart nie; eweas Oom Sarel Jnr. glo ek dat ons die middel in ons hande het en dat ons die saak konsekwent moet deurvoer, wil ons daar 'n sukses van maak. My rede waarom ek met opset na Nederland verwys is omdat hulle geestelik die naaste aan ons verwant is. Ek herinner my ook gedurende die jare van ekonomiese druk, die rede van die toenmalige voorsitter van die Ned. Kamer van Koophandel, mnr. Obermeyer ,waarin waardering betuig is aan sy landgenote vir hulle versigtige handelsbeleid deur die jare heen. Dit het ook geblyk dat daar minder Nederlanders insolvent gaan as ongewenste elemente, omdat die Hollander 'n eerlike handelaar is. Maar nou wil ek nie pleit vir my Hollandse vriende nie, ek wil vra dat èn ons predikante èn almal, deur woord, geskrif en meeste deur die daad, orals en altyd hierdie saak van ons handel sal help bevorder en dat waar ons as jong nasie veral op die gebied van die handel, soos die digter se dobberende nasie-skuitjie op wankelende bare met sy standvastige hand aan die roer, voor alle nasies in gedagte moet hou onse Nederlandse stam en dat ons veel liewer ons lig daar moet aansteek en olie daar kry as by die minder goedgesinde anderes. Ons verryk ons taal daar, ons kan ons handel ook daar aanknoop. Holland sal met belangstelling en goeie gesindheid gewis ons handel gade slaan as ons daardie gebaar maak. Ons het reeds die versekering in die boodskap van Sy Eksellensie dr. H. Colyn, t.w. „Ook beperkt de belangstelling by deze herinneringen zich niet tot Zuid-Afrika alleen. Het oudste moederland van de Zuid-Afrikaners deelt in de weelde dier herdenking en het voegt daaraan de bede toe, dat de zegen van den Almachtigen God moge rusten op het land en het volk dat ons lief bleef en welks groei en bloei ons met vreugde blyft vervullen."

By meeste van ons kulturele verrigtings word die ekonomiese sy van ons volksbestaan slegs aangeraak; ons vrees die vreemde elemente kan aanstoot neem as ons die handel by ons volksgenote aanbeveel. As ons 'n erfreg in hierdie land, wat ons s.g. ons eie noem, het, dan is die handel dit erfregtelik nie minder nie. Sal ons predikante en openbare sprekers nie 'n taak daarvan maak om steeds 'n lansie te breek vir hierdie lewensbelangrike saak vir ons volk nie?

Pinksterbidure en Spesiale Bekeringsdienste.

Oor hierdie onderwerp het daar 'n paar briewe ingekom.

Ds. J. C. Botha het 'n kort antwoord gestuur op ons naskrif op sy vorige brief wat in ons Oktober-uitgawe verskyn het. Omdat hy niks nuuts oor die onderwerp sê nie, maar hoofsaaklik wil weet wie die ds. Z. is, waaroor die broeder C. J. H. v. W. skrywe in sy brief oor spesiale bekeringsdienste in ons Oktober-uitgawe, gee ons hom die besonderhede in 'n persoonlike brief.

P. Steyn van Leeuwbank, P.K. Balfour, 'n lid van die Ned. Herv. of Geref. Kerk, skrywe ook 'n brief oor die onderwerp.

C. A. B. Viljoen van Doornpan, P.K. Ottosdal, het dit weer oor wat Oom Sarel Jnr. oor die spesiale bekeringsdienste in ons uitgawe van Augustus l.l. geskryf het.

En dan het ons nog 'n brief onder 'n skuilnaam sonder 'n adres oor die onderwerp ontvang.

In al drie hierdie briewe neem die skrywers dit op vir die spesiale evangelie-predikers en ontken hulle die bewerings van broeder C. J. H. v. W. in ons Oktober-nommer. Dit is in kort die inhoud van hierdie briewe. Ons ag dit nie nodig om hulle breedvoerig te publiseer nie.

Wat vir ons wel vreemd lyk is dat broeder P. Steyn van Balfour ook die bewerings van C. J. H. v. W. weerspreek. Hy sê hy het veertig van die soort dienste bygewoon. Maar dan moet hy ook weet dat met so 'n spesiale bekeringsdiens in sy omgewing polisie-hulp ingeroep is om dr. du Preez, tweede leraar van die Ned. Herv. of Geref. Gemeente van Heidelberg, te belet om die dienste by te woon, volgens wat dr. du Preez self in „Die Kerkbode" daaroor geskryf het.

Van verskillende kante het ons die versekering ontvang dat wat broeder C. J. H. v. W. geskryf het, tenvolle die waarheid is.

Van br. Gert H. Stone van Branddrift, pos Roodebank, het ons 'n brief ontvang wat 'n weergawe is van 'n dispuut wat hy met 'n hoofonderwyser gehad het oor die stryd wat die christen het om te stry. Ons ag die brief egter nie geskik vir publikasie nie.

Van broeder J. L. Honeyball van Newlands het ons ook 'n brief ontvang. Die strekking daarvan is egter nie duidelik nie. Ons mag ons vergis, maar dit lyk of die skrywer boeke van Internasionale Bybelstudente geraadpleeg het. Indien so, dan waarsku ons hom met alle liefde om versigtig te wees. Ons plaas die brief nie, want die doel wat daarmee beoog word is nie duidelik nie.

Redakteur.

WAT SAL ONS LEES?

DE TAAL KANAÄNS, deur dr. H. F. Kohlbrugge.
Uitgewer: H. Veenman en Zonen.

Dit is byna ongelooflik dat 'n geskrif van iemand, soos dr. Kohlbrugge, wat in die vorige eeu so groot bekendheid verwerf het, nou eers die lig sien. Nietemin is dit verblydend dat die ondernemende uitgewer nie geaarsel het nie om deur die publikasie dit in wyerkring bekend te maak. 'n Geskrif van dr. K. verdien eintlik geen aanbeveling nie, want wat uit sy pen gevloei het, is altyd werd om gelees en herlees te word. As mens „De Taal Kanaäns" lees word mens, netsoos uit sy ander geskrifte, dadelik getref deur sy innige vroomheid en deur sy heldere insig in en bekendheid met die Skrif. Die boekie het sy ontstaan te danke aan „Eens Christus reis naar de Eeuwigheid" van Bunjan. Dit handel oor die weg van die Christen deur die wêreld en is geskryf in die vorm van 'n gesprek tussen Vraag-vry en Recht-uit. Ons wens dit 'n baie groot dubiet toe.

T. F. J. D.

KOLPORTEURS IN DIE GEMEENTES.

Die volgende kolporteurs is in die volgende gemeentes aangestel:— C. P. Engelbrecht, Heidelberg; L. G. Janse van Rensburg, Ermelo; H. W. Ballot, Chrissiesmeer; P. S. Botes, Piet Retief; E. J. v. d. Merwe, Messina; ds. P. J. J. Venter, Klerksdorp; P. J. Croucamp, Mafeking; I. J. Smit, Boksburg; B. de Jong, Johannesburg-Noord; C. W. van der Neut, Middelburg; A. J. Willemse, Carolina; H. F. Jacobs, Soekmekaar; W. H. Cooper, Trichardtsfontein; ds. M. M. Grobler, Brakpan; ds. S. F. van Rensburg, Eendracht; M. J. de Waal, Pietermaritzburg; D. M. J. van Nieuwenhuizen, Hendrina; R. J. van der Bergh, Germiston; B. Lubbe, Christiana; R. du Preez, Standerton; W. J. Viljoen, Pietersburg; I. S. v. d. Linde, Johannesburg; C. F. van Rooyen, Middelburg; ds. J. J. Engelbrecht, Louis Trichardt; J. C. Zwagemaker, Belfast; W. H. Barnard, Venterskroon; J. G. Beyer, Eben-Haeser; P. P. H. Alberts, Otjiwarongo; A. S. Pretorius, Zeerust; J. G. du Preez, Durban; P. T. van Staden, Marico; A. M. Kok, Grootfontein; G. F. Pretorius, Vliegepoort; D. J. de K. Coetzee, Turffontein; H. J. Visser, Springs; N. Prak, Parys; P. S. van der Walt, Otjiwarongo; ds. G. C. Coetzee, Lichtenburg; J. H. Coetzee, van Warmelo; P. A. H. Besler, Zwartruggens; ds. G. P. Grobler, Potgietersrust; ds. D. F. Erasmus, Ventersdorp; S. J. Fouche, Wolmaransstad; F. C. Symington, Dullstroom; ds. A. Ras, Vereeniging; C. S. P. Barnard, Kensington; J. F. Pretorius, Oos-London; P. C. van der Westhuizen, Goedehoop; P. Oosthuizen, Gobabis; H. G. Breedenham, Windhoek; ds. D. J. van Staden, Delareyville; A. S. du Toit, Potchefstroom; Jan Habig, Heilbron.

Daar is nog omtrent 30 gemeentes wat nog nie 'n kolporteur aangestel het nie.

J. C. du Plessis,
sekr., Kolp. Komm.,Germiston.
Posbus 16.

„HERVORMER"-INTEKENGELDE ONTVANG VANAF 1 TOT 30 NOVEMBER 1938.

Belfast: A. J. Botha, T. seun. **CHRISSIESMEER:** (per H. W. Ballot) W. A. S. Olivier, H. Muller 5/-, mevr. W. F. Fasen, J. H. v. d. Vyver. **Dullstroom:** (per ds. W. M. Wolmarans) R. J. Combrink, M. S. Grobler, J. P. Prinsloo, D. J. Kruger, D. Limpers, (per I. J. H. Greyling) J. Volschenk, L. Mostert jnr., A. Nel, J. C. F. Greyling, I. J. H. Greyling. **Delarey:** N. J. S. Basson. **Eendracht:** J. F. Human (per ds. S. P. J. J. van Rensburg). **Fort Victoria:** (per ds. P. J. L. Bierman), D. R. J. v. Vuuren, A. G. Strydom, J. P. Botha 5/-. **Gwelo:** J. D. J. v. Rensburg, B. J. Marais. **Germiston:** (per H. B. L. Kruger) S. G. Lubbe. **Heidelberg:** (Per K. Lanser) N. H. Jacobs, P. H. J. Strydom, D. J. Sandres, W. J. Erasmus, C. S. Roux, H. P. v. Nieuwenhuizen, D. S. Jacobs, C. J. G. Strydom, D. S. Jacobs jnr. en mevr. H. A. E. v. d. Westhuizen 5/-. **Van der Hoff:** (per C. W. v. d. Neut) G. P. de Beer, M. B. Bezuidenhout, W. A. Bester, A. Botha, C. N. Smit, Gert Botha, H. P. v. Nieuwenhuizen, G. F. J. Smit. **Kensington:** (per ds. L. E. Brandt) J. P. Bloem, J. Huysers 5/-, C. J. Jacobs. **Losberg:** (per ds. P. J. Smit) Mienie 5/-, F. J. S. Cronje 5/-, C. D. le Grange, D. J. Bloem, J. seun, J. Prinsloo, C. v. d. Merwe, L. C. Viljoen 5/-, W. J. C. Pretorius, M. A. Muller, J. R. Laubscher, P. J. Laubscher, F. P. Laubscher snr., J. H. C. Pretorius, T. P. Pretorius, R. P. Pretorius, wed. I. J. van Wyk, Johan Klopper, F. B. C. Nortjé, J. H. Waller snr., J. H. Waller jnr., J. F. v. d. Merwe, O. Ubostad, G. Hall, wed. Nortjé, C. J. Oosthuizen, J. J. Oosthuizen, en J. J. v. d. Merwe. **Lichtenburg:** J. L. M. Brits. **Lydenburg:** J. J. P. Erasmus, J. A. seun. **Laeveld** (per W. H. Lombard) A. H. Helberg, H. Bronkhorst. **Middelburg:** P. D. Malan. **Oos-London:** (per J. F. Pretorius) P. J. du Preez, J. H. Heach, E. P. Nel, M. J. Cloete, J. F. Pretorius. **Potgietersrust:** S. van Emmenis, J. Fourie, L. J. J. van Wyk. **Pretoria:** C. J. Moolman, A. Stutterheim, W. M. Keater. **Pretoria Nord:** (per dr. C. H. Rautenbach) L. M. Roux, L. C. J. v. Vuuren, W. F. Besuidenhout 5/-, P. du Plessis, D. P. Marais, A. van Dyk, C. E. Prinsloo, G. J. J. Pieterse, F. A. van Wyk, C. A. J. J. v. Rensburg, C. P. v. Wyk, M. F. Fourie, J. H. Warren, P. D. Breytenbach, W. J. J. v. Rensburg, J. Robinson, C. J. Bothma, J. A. Retief, J. M. Benade, J. J. F. Meyer, J. P. Booysen, J. F. de Beer, J. G. Bergenthuin, N. J. Benade, H. C. van Staden, M. Fourie, J. G. Benade, A. le Roux, E. J. Joubert, D. H. Matthee 7/6, W. Vöges, J. H.

Breytenbach, dr. C. H. Rautenbach, M. J. Kockemoer. **Pietermaritzburg:** M. J. Hough. **Rustenburg:** (per P. A. Bentum) J. L. Pieterse (15/-), J. Viljoen (7/6), J. J. Robbertse (5/-), F. J. Joubert, J. L. Pieterse, J. P. Verster, J. H. Roux, J. P. Verster (12/6), W. J. Roos (5/-), W. Rex, S. J. du Plessis, J. H. Kock (5/-), W. J. Waldeck snr., H. J. Botha, F. W. Combrink, N. J. Combrink 5/-, J. J. Combrink 5/-, S. F. Scholts, J. P. Schoeman 5/-, J. G. v. Straten 5/-, H. J. Viviers, D. J. Nieuwenhuizen, J. F. Pieterse, J. M. Jacobs, A. P. Estherhuizen 5/-, C. J. Keulder, D. J. Ehlers, C. J. Estherhuizen, A. G. Schoombee, H. J. Mostert, P. R. J. Cronjé, D. D. Mostert, Matthys J. Mostert, mevr. J. C. Bentum. **Springs:** J. A. van Collar. **Soekmekaar:** J. J. Botha 3/-. **Trichardtsfontein:** J. J. P. Meyer, H. P. J. Smit. **Vereeniging:** G. W. P. Brits, G. M. v. Vuuren. **Witbank:** (per P. A. le Roux), H. P. F. Vorster, P. A. le Roux. **Waterberg:** G. D. P. Prinsloo, (per P. W. Botes) W. Nel, (per A. H. Botha), J. L. J. Brits, G. P. Badenhorst, G. P. J. Badenhorst, A. H. Botha. — Totaal: £25.3.0.

VERLOWING. **Harding—Gunther.** Familie en vriende(inne) mag julle saam gelukkig wees met **Nellie Gunther** van Gemsbokfontein, dist. Pretoria, en **Nico Harding** van Goedgelegen, dist. Groot Marico. Soos die stem roep gaan ons, eers vreemd, toe bekend, later verlief en nou is ons verloof.

VERLOWING. **Kotze—Kruger.** Koos Kotze, Ventersdorp, en Rita Kruger, Wonderboom, Parys, voel baie gelukkiger van dat hulle verloof is. Ouma Kruger.

DOODBERIG. Met treurende harte maak ons aan ons geliefdes bekend dat ons dierbare eggenoot en vader **Paulus Elias Prinsloo** sag ontslape is in die ouderdom van 73 jaar 11 maande en 9 dae na 'n smartlike lyding van 15 dae, op Saterdagaand, 9 Julie 1938. Slaag, liefste, slaag sag en rus, tot ons u eens sal ontmoet aan die salige kus. Al vergeet die wêreld, ons sal u nooit vergeet nie. Die bedroefde moeder en kinders. Middelburg, Tvl.

DOODBERIG. **Botha.** Op die 15de Oktober 1938 het verhuis na ons vaderhuis ouderling **M. C. Botha** in Middelburg, Tvl., Hospitaal, na 'n siekbed van byna 3 maande wat hy met geduld gedra het.

Oorkant die waters, blinkend en bly,
Sien ek my dierbare wag op my.
Eendag sal my skuitjie ook oorkant toe vaar,
— En dan verenig ons vir altyd bymekaar. —

Sy treurende eggenote en kinders, Aletta, Tienie en Hester Botha. Molayta, Middelburg, Tvl.

DOODBERIG. Dit het die Here behaag om van ons weg te neem op 28 November 1938 ons dierbare eggenote en moeder: **Aletta Catharina Fredrika Swanepoel, geb. Benade,** in die ouderdom van 62 jaar. Haar plek is leeg, haar stem is stil, ons swyg, o! Heer, dit was U wil. Die bedroefde familie Swanepoel. Bokkop, P.K. Vaalkop.

DOODBERIG. Sag is ontslape in sy Heer in die arms van sy eggenote op 25 Oktober 1938 te Elandsfontein **David Stefanus Jacobs.** In die ouderdom van 77 jaar 4 maande 25 dae. Na 'n smartlike lyding van 16 dae en 'n egverbintenis van byna 56 jaar. Ons sal nie wees soos diegene wat geen hoop het nie want vir hom was die lewe Christus en die sterwe 'n wins. Die bedroefde eggenote Johanna Jacobs, kinders en kleinkinders.

Ledig is u plekkie, liewe vader,
In ons huisie op die plaas;
Ledig is u plekkie in die kamer,
Waar ons so gewoon was u te kry.

Ag ons sien u troue hande, vader,
Koud, lieflik in die dood gevou;
Hier op aarde sal ons u, o vader,
Met ons oë nimmer meer aanskou.

Ag ons vader, liewe vader,
Eensaam dwaal ons op die aarde rond,
Soekend, smagtend na u liefde,
Wagtend op ons lewens avondstond.

IN MEMORIAM. Dit het die Here behaag om op 16 November l.l. onverwags tot Hom te neem ons eggenoot en moeder **Petronella Johanna Susanna Willemse, geb. Kruger,** in die ouderdom van 66 jaar. Die weë van die Here is nie ons weë nie. Sy wil geskied. Die bedroefde eggenoot M. J. Willemse en kinders. 31 Hoffmanstraat, Potchefstroom.

IN MEMORIAM. **(Francis.)** Twee jaar van stille trane en innige verlange is verby en ons staan weer by die môre van 22 Desember 1936, toe ons enigste kindjie **Tommy** van ons geskei is. Dit is heerlik om te weet dat ons ook 'n blommetjie het wat in die hemelse tuin pryk. Ons kan en sal hom nooit vergeet nie. Sy verlangende pappie en mammie. 29 Vyfde Laan, Westdene, Johannesburg.

IN MEMORIAM. Met 'n knaende pyn van verlange dink ons terug aan ons geliefde moeder **Petronella Christina Otto,** die op die 3de Desember 1937 van ons weggeroep is na die ewige lewe.

Hier is u van ons geskei,
Ons hoop op 'n wedersiens,
Daar u vir altyd by ons sal bly.

Cecilia en Hennie Beukes, Braamfontein (Johbg.)

IN MEMORIAM. Vyf jaar van donkere onweerswolke is verby. Met treurende harte dink ons terug aan die môre van die 9de Desember 1933, toe ons vir altyd moes afskeid neem van my dierbare eggenoot, en ons beminde vader **Christiaan Pieter Willemse.** Ons kan en sal u nooit vergeet nie. Al glimlag ons, daar agter skuil trane van verdriet. Die nog treurende eggenote en kinders, Susara Willemse, geb. Reinike, Watervalshoek, P.K. Leslie, Tvl.